

Inhoud

Van de voorzitter	62
Van de redactie	62
Bij de foto's op de omslag van de grote bonte specht	62
Ambivalentie	63
In memoriam Ben den Hoed.....	64
Vrijwilliger gevraagd voor vogelopvangcentrum.....	64
De grutto in de Eempolders, tien jaar later.....	65
Nieuwe uitgaven van de Vogelwerkgroep.....	67
Alarm! Het gaat té goed met de ijsvogel	68
Landleeuwerik geland.....	69
Grote bonte specht in het vizier.....	70
Huiszwaluwkolonies tussen Vecht en Eem in 2014	76
De ijsvogel of de kuifeend	78
De beste foto van het jaar	79
Projecten Dineke Sluijters Vogelfonds	81
Het 'achterbakse' bos.....	83
Verrassend vogelleven.....	84
Website van VWG 't Gooi in een nieuw jasje.....	86
De Groene Academie is online.....	88
Steltloperexcusie	88
Korhoender op de Sallandse heuvelrug	89
Uilenkast gekraakt door boomklevers	90
Ontvangen literatuur	91
Ledenmutaties	94
Programma	94
Mijn Reigerparadijs.....	97
De favoriete vogelplek van Dirk Prop.....	97

Wat zien ik ? p. 64, 67, 80 en 81.

Van de voorzitter

Op het moment dat ik dit schrijf ligt de algemene ledenvergadering pas twee weken achter ons, maar het lijkt veel langer. Temeer omdat we tijdens deze ALV terugkeken op het jaar het 2014; een heel mooi jaar voor onze VWG. Nu u dit leest is het voorjaar alweer volop aan de gang en kunnen we genieten van het wonderlijke zingen van de vogels. Goed om hier, in het nu, van te genieten.

Daarna wat mijmeren over plannen voor de zomervakantie of misschien nog verder vooruit?

Hoe zou De Korhaan in kleur er uit zien? Dit is geen toekomstdroom meer, zoals u aan de voor u liggende editie ziet. Maar eens zien hoe het ons allen bevalt, deze kleurenitgave.

Nog verder vooruit naar het jaar 2017. In dat jaar mogen we als VWG ons 50-jarig bestaan

vieren. Het klinkt nog ver weg, maar uit ervaring weten we dat het ook snel 2017 kan zijn. Daarom is afgelopen maanden een klein comité van start gegaan om ideeën te ontwikkelen voor de invulling van het halve eeuwfeest. We zijn benieuwd naar de creativiteit die dit team gaat opleveren. Over creativiteit gesproken. Tijdens de ALV werd nog eens een oproep gedaan, om met projectvoorstellen voor het Dineke Sluijters Vogelfonds te komen. Om hier een impuls aan te geven is tijdens dezelfde vergadering al het initiatief ontstaan om hier een speciale ledenbijeenkomst voor te gaan organiseren. Kortom onze vereniging blijft boeiend en bruisend steeds positief in beweging.

Piet Spoorenberg

Van de redactie

De eerste Korhaan in kleur. Als redactie zijn we er blij mee dat het ons gelukt is en we zijn er heel benieuwd naar wat u er van vindt. Wij willen graag nog meer: een andere vormgeving, eenvoudiger opmaak, nog mooiere afbeeldingen en De Korhaan definitief in kleur. Er zijn veel mogelijkheden om het blad nog aantrekkelijker te maken. Dat doen we liever niet alleen. Hebt u ideeën, wilt u meedenken over de verdere ontwikkeling van De Korhaan, neem dan contact op met een van de leden van de redactie. Samen kunnen we zo ons lijfblad nog beter maken

Het voor u liggende nummer heeft weer een gevarieerde inhoud. Wilt u precies weten hoe het met de huiswaluwenkolonies in 2014 gesteld was, leest u dan het artikel van Dick Jonkers op pagina 15. Lig uw belangstelling meer bij het gedrag van vogels en wat minder bij cijfers en grafieken, leest u dan bijvoorbeeld 'Verrassend vogelleven' van Carel de Vink.. De redactie probeert De Korhaan zo samen te stellen dat elk lid van de Vogelwerkgroep er iets van zijn of haar gading in kan vinden.

Achter in het blad vindt u het Programma. Daar staan zeker activiteiten bij waar u belangstelling voor hebt. Ook ontvingen we voor dit nummer weer een paar stukjes over opvallend vogelgedrag, die we onder het kopje 'Wat zien ik?' plaatsten. Ziet u ook wel eens iets opmerkelijks? Dan horen we dat graag.

Ik wens u veel leesplezier met dit aprilnummer.

Hillie Hepp

Bij de foto's op de omslag van de grote bonte specht

De grote bonte specht is de vogel van het jaar van onze VWG. Uit de ingezonden foto's van de leden van de fotowerkgroep heeft de redactie de volgende keuze gemaakt:

Voorblad: Hugo Weenen

De foto is op 9 november 2014 gemaakt in mijn achtertuin en was onderdeel van mijn 'achtertuin wintervogelproject'. Ik heb me deze winter uitgeleefd op mijn tuinvogels, waaronder de usual suspects, zoals ekster, gaai, merel, roodborst, houtduif, staartmees, ringmus en ..... grote bonte specht.

Achterblad: Paul van der Poel

We passen regelmatig op een villa met een zeer ruime tuin in Blaricum, waarin ook oude beuken staan. Ieder jaar roffelen en baltsen daar grote bonte spechten en in 2008 was er een nest uitgehakt

op niet al te grote hoogte en was een van de bijna vliegvlugge jongen zo vriendelijk niet meteen zijn kop in te trekken.

Ambivalentie

In de broedvogelatlas van Sovon, die de periode 1998-2000 omvat, worden 267 soorten beschreven. Die zijn niet allemaal inheems, ofwel hier van nature voorkomend. Er zit er een aantal tussen die niet tot de autochtonen kunnen worden gerekend. Van die categorie opgenomen soorten zijn er, waarvan het vermoeden bestaat dat zij in Nederland hebben gebroed. Zij hebben ons land niet op eigen kracht bereikt, zoals de Turkse tortel, maar zijn hier door menselijk handelen beland. Deze vogels vallen onder de exoten. Er worden er 29 behandeld. Het is een vergaarbak met een herkomst uit totaal verschillende werelddelen, van soorten die, na in gevangenschap te hebben verbleven, zijn ontsnapt uit collecties, zoals die van watervogels of kooivogels. Het vastleggen van broedgegevens van exoten weerspiegelt een ambivalente benadering. Hoort de kip, die in een bijlage met aantalschattingen en trends van de Nederlandse broedvogels wordt vermeld bij de exoten daarin wel thuis? Het is toch een voor de productie gehouden dier, net als een koe bij de zoogdieren? Wat te denken van helmpareelhoen en kalkoen, of mandarijneend, carolinaeend, bahamapijlstaart, lachduif en Chinese appelvink. De nijlgans is het exotendom al gepasseerd. Hij wordt inmiddels al standaard als broedvogel opgevoerd wanneer hij broedend wordt aangetroffen. De fazant is hem al eeuwen geleden voorgegaan en wordt in de bijlage niet meer gemeld als exoot. De oorsprong van deze door de Romeinen ingevoerde soort ligt in de regio van de Kaukasus tot China. Het meten met twee maten komt ook naar voren bij de huiskraai. Het herkomstgebied hiervan ligt India en Pakistan. Van deze soort zijn enkele exemplaren meegelift met een zeeschip en kwamen terecht in Hoek van Holland. Tegenstrijdig is, dat de bij de huiskraai niet wordt aangegeven dat het een exoot is. In de Flora- en faunawet wordt onder andere de zorg geregeld voor in het wild levende vogels en hun directe leefomgeving. Deze 'zorgplicht' heeft als uitgangspunt dat alles

wordt nagelaten waarvan bekend is dat het schade kan toebrengen aan de dieren, planten of hun leefomgeving. De overheid heeft met betrekking tot de introductie van uitheemse planten en dieren een hierop afgestemd beleid. Zij hanteert de term inheems als het gaat om een van nature voorkomende soort in een bepaald geografisch gebied, Nederland dus. Bij uitheems (exoot) gaat het om een soort die een gebied niet op eigen kracht kan bereiken, maar daar alleen door menselijk handelen terecht is gekomen, of kan komen. Zolang de hiervoor genoemde categorie geen probleemsoort wordt, of is, wordt zijn aanwezigheid gedoogd. Hier wordt gemeten met twee maten. De provincie Zuid-Holland heeft de reeds eerder genoemde huiskraaien af laten schieten. Exoten horen hier volgens haar niet thuis. Bovendien zouden ze in de toekomst voor overlast kunnen zorgen en een bedreiging vormen voor inheemse dieren. Het landelijk beleid m.b.t. exoten biedt ruimte voor een provinciaal beleid, zoals bij de nijlgans. Dit is ook o.a. het geval bij de zwarte zwaan. Hoewel systematisch onderzoek naar negatieve effecten voor de biodiversiteit ontbreekt wordt hij afgeschoten. Wanneer op geen enkele ander wijze schade aan grasland kan worden voorkomen is afschot een ander verhaal. Van op twee gedachten hinken was bij het ministerie van Economische Zaken in 2013 geen sprake toen er met een expeditiechip vanuit Kaap Verdië een aantal Kaapverdische mussen arriveerde in ons land. Er werd proactief ingegrepen door deze vogels weg te vangen en in quarantaine te plaatsen, voordat het tot een vestiging kwam

Penlijster

Wat zien ik ?

Ja, ja, dit is het jaar van de grote bonte specht. Mijn eerste kennismaking op 2 januari was niet zo positief. Ik deed een rondje langs de kastjes op de Postiljonheide en zag dat er op één kastje dusdanig ingehakt was, dat een willekeurige vogel er dwars doorheen kon vliegen. Gaten van vijf

centimeter! En dan te bedenken dat er speciaal een voor deze specht in 2014 een kast was opgehangen.

De natuur houdt zich zelden aan wat wij voor haar bedenken. Gelukkig wist Ronald Beskers de schade binnen een week weer bijna onzichtbaar te herstellen.

Paul Keuning

In memoriam Ben den Hoed

Op 18 februari 2015 is Ben den Hoed overleden. Ben is 69 jaar geworden en was lid van de Vogelwerkgroep vanaf 1985. In de periode 1995-1998 maakte hij deel uit van het bestuur en vervulde daarin toen de functie van secretaris. Als het maar enigszins mogelijk was probeerde hij mee te gaan wanneer er weekeinden werden gehouden, zoals die naar de Waddeneilanden. Vanaf het moment dat de Subgroep

buitenlandreizen werd opgericht behoorde Ben steevast tot de deelnemers, want reizen, daar was hij gek op. Die reislust leidde ertoe dat hij verleden jaar een camper aanschafte en samen met zijn vrouw José besloot op pad te gaan naar Engeland. Het werd de enige en laatste reis die hij er mee maakte. Eenmaal in het land aangekomen kreeg hij een beroerte. Na zijn repatriëring werd hij opgenomen in Theodotion in Laren, een centrum voor wonen, zorg, revalidatie en behandeling en daar is hij in februari overleden.

Ben hield van vogeltekeningen. Hij kocht er een in de jaren negentig op een open dag van Natuurmonumenten in 's Graveland. Het was een tekening van Rietje Veltkamp met een afbeelding van Korhaan. Ben liet die tekening inlijsten en deze hangt sinds de aanschaf in de huiskamer. Aan Ben denkend verschijnt bij mij het beeld van een rustige aimabele man met een sonore stem.

Dick A. Jonkers

Vrijwilliger gevraagd voor vogelopvangcentrum

Vogelopvangcentrum Midden-Nederland is op zoek naar enthousiaste vrijwilligers voor de zaterdag en zondag. Ben jij iemand met een passie voor dieren en wil je je inzetten voor wilde vogels die om wat voor reden dan ook verzorging nodig hebben? Dan hebben wij een uitdagende vrijwilligersbaan. De minimale leeftijd voor deze functie is 15 jaar en we verwachten van de vrijwilliger dat die minimaal één zaterdag of zondag in de maand beschikbaar is. De te werken dagen zullen in overleg worden ingeroosterd. De vrijwillige dierversorgers zorgen dat de aanwezige vogels voer en water hebben, verzorgen eventueel de wonden van de vogels, geven medicatie en indien nodig moeten vogels met de hand gevoerd worden. Daarnaast zullen ook de verblijven en de ruimtes moeten worden schoongemaakt. Het assisteren van de beheerders met de behandelingen kan ook tot de werkzaamheden behoren. Onze werktijden zijn van 10.00 uur tot uiterlijk 16.00 uur. Hebben we interesse weten te wekken, dan nodigen we belangstellenden uit om contact op te nemen met één van onze beheerders Erik Bruinning of Eline van den Bosch. Zij zijn telefonisch bereikbaar van maandag t/m vrijdag op nummer 035-6945658 of via e-mail beheerder@vogelasiel.nl.

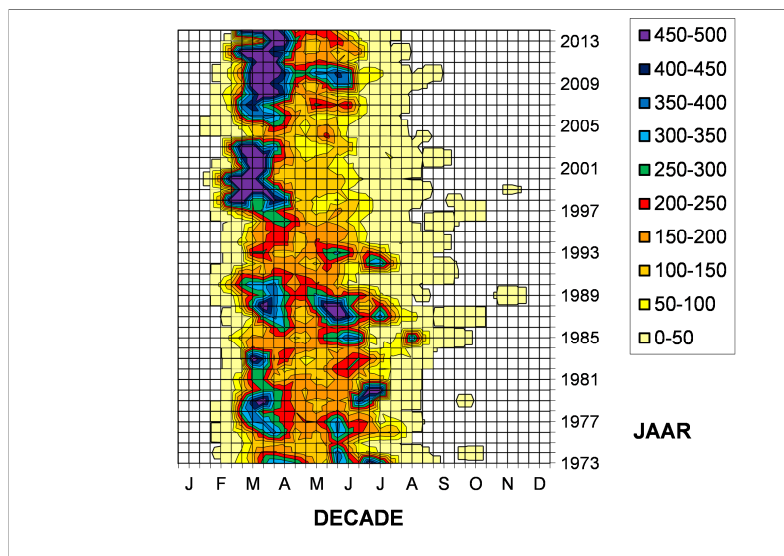

De grutto in de Eempolders, tien jaar later

Jan Mooij

Mijn eerste artikel over de vogels in de Eempolders verscheen in 2005 in De Korhaan. Het ging over de verdwijning van de bonte kraai. Een update over dat artikel kan kort zijn: sindsdien hebben we geen bonte kraai meer waargenomen. Het tweede artikel ging over de grutto. Gelukkig valt hier aanzienlijk meer over te vertellen. De proef met een nummer in kleur van De Korhaan lijkt een mooie aanleiding om wat te vertellen over de ontwikkelingen in de afgelopen tien jaar. Die kleuren openen ook de mogelijkheid om eens met een ander soort grafiek te experimenteren.

Figuur 1 geeft een samenvatting van alle resultaten van de afgelopen 42 jaar. Verticaal staan de jaren aangegeven. Omdat de veertiendaagse tellingen geen constante datum hebben, zijn de decaden horizontaal vermeld. Hierbij is voor de zesde, zestiende en zesentwintigste van iedere maand het gewogen gemiddelde van de dichtstbijzijnde tellingen berekend.

Figuur 1. Samenvatting van alle telresultaten voor de grutto. Tot 1984 zonder de Oostermeent, vanaf dat jaar inclusief de Oostermeent.

We zien dat de grutto in februari aankomt en in de loop van augustus meestal verdwijnt. Opvallend zijn de grote aantallen rond maart, waarbij ook opvalt dat in sommige jaren die aantallen veel lager zijn. Verder komen rond

juni vaak grotere aantallen voor. Uit de figuur valt op te maken, dat er soms ook na augustus nog grutto's voorkomen, maar dat zijn er meestal maar een of twee. Je kunt je in enkele gevallen zelfs afvragen of er wel goed

gedetermineerd is, maar dat is voor de grote lijnen van geen enkel belang.

Als we figuur 1 vergelijken met figuur 2, de totale aantallen per jaar zoals die normaal in deze stukjes worden gegeven, dan zie je dat zeker vanaf 1990 die totale aantallen gedomineerd worden door de vogels in maart. Dit zijn grutto's die zich concentreren in een paar plasjes voordat ze echt gaan broeden. Er zijn waarschijnlijk wel vogels bij die in de Eempolders broeden, maar een deel zal doortrekken om elders te nestelen. Er zijn zelfs mensen die denken dat het voor een deel IJslandse grutto's zijn. In ieder geval geven deze aantallen geen indicatie voor het aantal broedgevallen in de polders. Een aanwijzing hiervoor is ook dat het aantal in maart vanaf 1997 sterk toeneemt, terwijl in de eigenlijke broedtijd de aantallen juist lijken af te nemen.

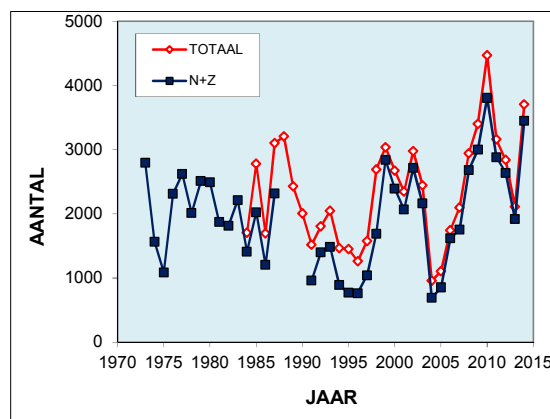
Dat ligt anders bij de aantallen in mei en juni. Grutto's leggen in Nederland hun eieren meestal in april, de eieren komen uit in mei en in juni worden de jongen vliegvlug. Doortrek treedt in die periode nauwelijks meer op. In figuur 1 zien we dat met name in juni de aantallen zeer sterk variëren, maar dat er tussen 1993 en 2003 een periode is dat ze niet meer hoog werden. Uit figuur 3 valt op te maken, dat voor 1990 er in juni duidelijk meer grutto's zijn gezien dan in mei. Daarna zakten de aantallen in beide maanden sterk, maar duidelijk het meest in juni. Vanaf 2005 treedt herstel op, maar de aantallen zijn zeker in juni nog veel lager dan voor 1990. De aantallen in juli dalen vanaf 1990 nog veel sterker, en hier lijkt er geen sprake van herstel te zijn. Figuur 4 geeft de verdeling over het jaar voor de laatste drie periodes van zes jaar. Hier is goed te zien dat de piek rond begin juni (die ook voor 1990 aanwezig was) langzaam weer groter wordt.

De relatief lage aantallen in juni ten opzichte van mei werden in het vorige artikel beschouwd als aanwijzingen dat het broedsucces van de grutto achteruit ging. De piek in juni was daarbij waarschijnlijk een gevolg van het vliegvlug worden van de jonge vogels. Dit lijkt nog steeds een redelijke veronderstelling. Er zijn dus aanwijzingen dat het broedsucces de laatste jaren verbeterd is. Het herstel van de aantallen in mei en juni treedt overigens alleen in telgebied Noord op. Dit maakt aannemelijk dat de verbetering van het broedresultaat samenhangt met de instelling van het weidevogelreservaat in dat telgebied. Uit broedvogelinventarisaties blijkt inderdaad dat het goed gaat met de grutto's in het reservaat. Of het broedsucces voldoende

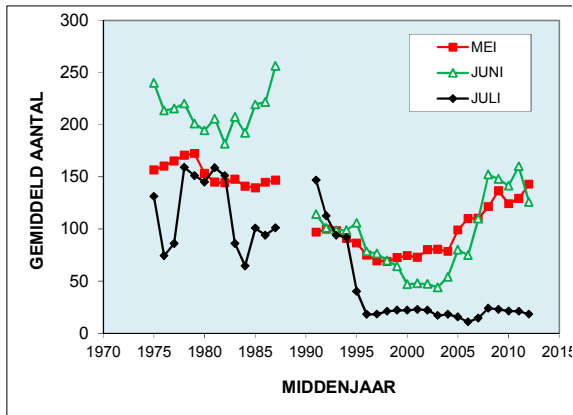
is om de populatie op peil te houden is natuurlijk nog wel een vraag. De verhouding tussen de aantallen in mei en juni ligt nog steeds ongunstiger dan voor 1990. Figuur 1 suggereert dat het broedsucces van jaar op jaar sterk kan verschillen. Waarschijnlijk hangt dit samen met de weersomstandigheden. Ook in de jaren voor 1990 is dit effect trouwens duidelijk.

De sterke achteruitgang in juli wijst er op dat de grutto's of vroeger zijn gaan broeden of dat grutto's die laat broeden hun jongen niet meer vliegvlug krijgen, ook in het reservaat. Waarschijnlijk is het allebei, als laat broedende grutto's geen jongen meer groot krijgen nemen hun aantallen relatief af en zullen ze uiteindelijk verdwijnen. Als ze echt vroeger zijn gaan broeden betekent dat wel dat de verhouding tussen de aantallen in mei en juni ook verandert. Figuur 5 vat de verdeling over het jaar voor de hele duur van het onderzoek samen. Het dal in lig begin mei en de piek is daarna iets naar voren geschoven. Ook deze grafiek laat zien hoe sterk de aantallen in juli zijn verminderd.

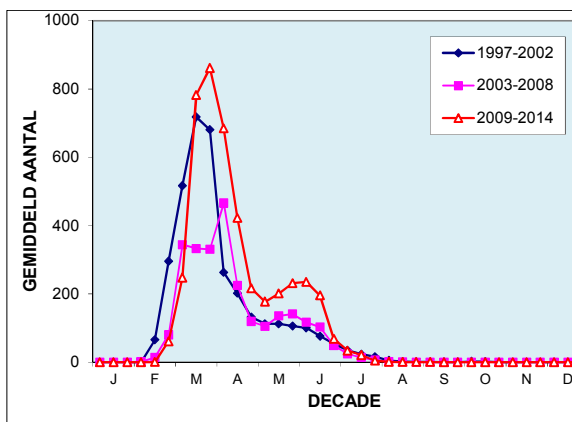
Als we de resultaten voor de grutto van de laatste tien jaar overzien moet de conclusie zijn dat de situatie is verbeterd. Het lijkt er op dat het broedsucces, met name in het weidevogelreservaat, hoger is geworden. De toekomst zal moeten leren of dit broedsucces hoog genoeg is om de populatie in stand te houden. Er zijn dus goede redenen om onze tellingen ook de komende jaren voort te zetten.

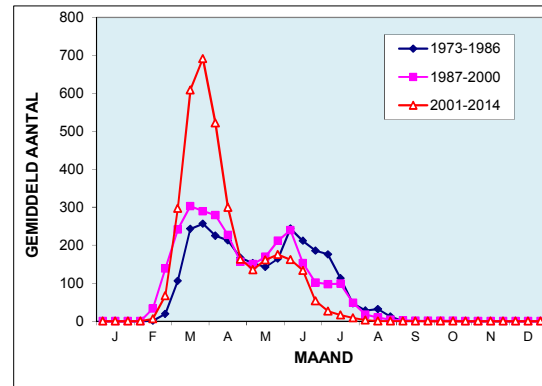
Figuur 2. Totaal aantal getelde grutto's per jaar. De blauwe lijn geeft de aantallen zonder de Oosterveent, de rode lijn de totale aantallen.

Figuur 3. Vijfjaarig voortschrijdend gemiddelde voor de gemiddelde aantallen in mei, juni en juli voor de telgebieden Noord en Zuid.

Figuur 4. Gemiddeld aantal grutto's per telling voor de drie laatste periodes van zes jaar.

Figuur 5. Gemiddeld aantal grutto's per telling voor de drie periodes van veertien jaar.

Literatuur

Beintema A., O. Moedt, & D. Ellinger 1995.

Ecologische Atlas van de Nederlandse Weidevogels. Schuyt en Co, Haarlem

Mooij, J. 2005a. Hoe de Bonte Kraai verdween uit de Eempolders. De Korhaan 39(3): 71-72.

Mooij, J. 2005b. Het voorkomen van de Grutto in de Eempolders. De Korhaan 39(5): 136-138.

Nieuwe uitgaven van de Vogelwerkgroep

Dick Jonkers

Medewerkers aan de onderzoeken krijgen gratis een exemplaar. Publicaties zijn te lenen uit de verenigingsbibliotheek in de Infoschuur. Paul Keuning is daarvan de bibliothecaris. Sinds een aantal jaren wordt van de rapporten een pdf gemaakt, die via de website* te raadplegen zijn.

Rapportage over het Goois tuinvogelonderzoek in 2014

De auteur van dit verslag heeft deze keer gekozen voor een wat andere aanpak, waardoor het kleurige geheel veel aantrekkelijker is geworden. Niet alleen voor de medewerkers aan het onderzoek, maar ook voor andere lezers.

Aan de ekster, merel en roodborst wordt speciaal aandacht geschonken door informatie te geven over het voedsel- en de broedbiotoop, herkenning en gedrag. In tabellen en grafieken worden de waargenomen soorten en hun aantallen vermeld.

Een meerjarig overzicht biedt informatie over de waargenomen soorten en aantallen uit de periode 1992-2013. Deze exercitie wordt voor dezelfde periode herhaald voor de winter, lente, zomer en herfst, met daarbij per jaar het aantal tuinen waarin is geteld.

Leijdekker, E.C.G. 2014. Tuinvogelonderzoek 2013. Uitgave 227. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. 26 blz.

*In 2014 publiceerde Ronald Beskers, de coördinator van het Goois Nestkast Onderzoek het Jaarverslag 2014. Recent verscheen van hem en andere auteurs van NESTKAST, het

Landelijk Netwerk voor studies aan nestKASTbroeders de uitgave Jaarverslag broedseizoen 2014. Hierin zijn de resultaten verwerkt van controles in 290 terreinen in Nederland. Het betreft de gegevens van maar

lieft 14.112 onderzochte nestkasten. Interessant om te lezen en vergelijkingen te maken met het Gooise rapport. De studie van NESTKAST kan worden geleend via Paul Keuning.

Wat zien ik ?

Bij het invoeren van de waarnemingskaartjes stuit je soms op merkwaardige gebeurtenissen. In 1895 hadden ze in Loosdrecht blijkbaar ook al te maken met probleemjongeren, want op 22 juni stond het volgende bericht in de Gooi en Eemlander:

‘Groote kwajongens hebben hier op de boerenhofstede van P. Barreveld drie jonge ooievaars met de moeder ontvreemd. Het mannetje vliegt voortdurend tevergeefs rond om zijn verloren gade en kroost te hervinden.’

Vooraf het invoeren van die oude kaartjes zijn interessant en -zoals hierboven te lezen is- niet alleen om de namen van waarnemers als H.J. Slijper, P. Strijbos en dr. G.J. van Oordt.

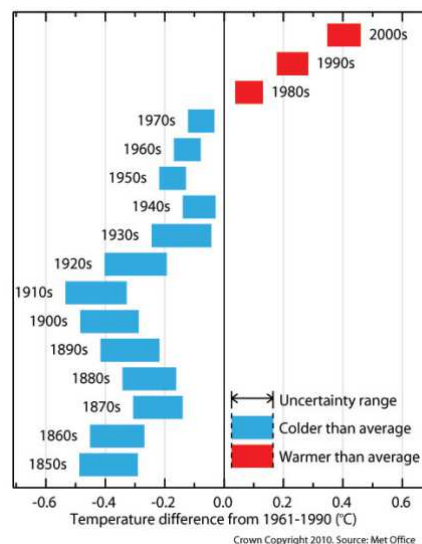
Paul Keuning

Alarm! Het gaat té goed met de ijsvogel

Sjef Staps

Voor de vorige Korhaan interviewde Carla van Lingen mij over mijn boek ‘Over de crisis niets dan goeds’ (Van Lingen 2015, Staps, 2013). Tijdens het interview kon ik nog niet vermoeden, dat direct achter dit interview in De Korhaan een jubelverhaal zou worden geplaatst over de toename van de ijsvogel: ‘Ijsvogels uit het dal. 2014 topjaar!’ (Harder 2015). Beide verhalen hebben alles met elkaar te maken: moeten we er wel blij mee zijn dat het zó goed gaat met de ijsvogel? Of is dit juist aanleiding om alarm te slaan?

‘Over de crisis niets dan goeds’ gaat over de crisis van klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit. In het interview pleit ik ervoor dat onze Vogelwerkgroep zijn stem laat horen over de ernst van de situatie van ons klimaat, die ook voor vogels grote consequenties heeft. We kunnen ons niet meer beperken tot het tellen van vogels en het bouwen van ijsvogelwanden. Het is zaak om oog te hebben voor signalen die aangeven dat onze leefwereld de komende decennia flink gaat verslechteren.

Figuur 1. Ontwikkeling de mondiale temperatuur

De mondiale temperatuurstijging (Figuur 1) is evident. De situatie rond klimaatverandering is ernstig en urgent. Onder klimaatwetenschappers bestaat brede consensus dat dit probleem door de mens wordt veroorzaakt en dat we aankoersen op een mondiale temperatuurstijging van circa vier graden in 2100, die ook daarna nog doorgaat. Meer dan twee graden temperatuurstijging betekent dat de gevolgen niet zijn te overzien. De afgelopen twee zachte winters passen naadloos in de trend. Geen misverstand: er wordt binnen de VWG

geweldig goed werk gedaan voor de ijsvogel. Het is geweldig dat er een grote toename is en dat het goed gaat met deze soort in het Gooi. Kijken we echter naar de oorzaak van deze toename, dan zien we dat de zachte winters van de afgelopen jaren daarin een grote rol spelen. De ijsvogeltoename is kennelijk voor een belangrijk deel aan klimaatverandering te wijten.

Ijsvogel
Vogeldagboek.nl

Foto:

Zou u dan even tot u door willen laten dringen wat de gevolgen van klimaatverandering zijn? Deze zijn mondiaal, in omvang niet te overzien, grotendeels onomkeerbaar en ze beïnvloeden alle toekomstige generaties. De kwaliteit van de leefomgeving van onze kinderen zal aanzienlijk minder zijn dan die van ons. De situatie is te ernstig om niet verder te kijken dan het Gooi en de afgelopen twee winters. Een toename van de ijsvogel betekent

ook dat er eilanden in de Stille Oceaan gaan verdwijnen. Dat weersextremen wereldwijd gaan toenemen (terwijl ik dit schrijft zaait cycloon Pam dood en verderf op de Vanuatu-eilanden in de Stille Oceaan). Dat dit mensenlevens kost: de VN becijferde dit een aantal jaren geleden al op 300.000 per jaar. Dat de luxe waarin wij leven als consequentie heeft dat de leefwereld van onze kinderen aanzienlijk verslechtert.

Oproep

In mijn boek laat ik zien dat we een positieve verandering helaas niet vanzelfsprekend van de politiek en de overheid kunnen verwachten. Die zitten gevangen in een scoringsdrift waarin niet verder wordt gekeken dan een termijn van maximaal vier jaren. De transitiebeweging moet én kan van onderop komen: van burgers en verenigingen. Ik hoop dat u als lid van onze vogelwerkgroep zich aangesproken voelt: de toename van de ijsvogel als reden om in actie te komen. Niet alleen onze jubelzang laten horen, maar ook onze alarmroep. We kunnen van ons laten horen in de media, we kunnen signalen geven richting politiek, we kunnen ook op dit punt samenwerken met andere vogelwerkgroepen, met Vogelbescherming Nederland en met andere natuurorganisaties. Ik neem graag binnen onze vogelwerkgroep het initiatief voor een 'Werkgroep Klimaatverandering in oprichting'. Daar is uiteraard een groepje enthousiaste vrijwilligers voor nodig. Doet u mee? Laat het weten via s.staps@gmail.com of www.overdecrisisnietsdangoeds.nl.

Literatuur

Harder, J. 2015. Ijsvogels uit het dal. 2014 topjaar! De Korhaan 49 (1): 11-12.

Lingen, C van 2015. Interview met Sjef Staps. De Korhaan 49 (1): 9-10.

Staps, S. 2013. Over de crisis niets dan goeds. Klimaat en biodiversiteit: inspirerende gesprekken over urgentie en hoop. Christofoor, Zeist.

Landleeuwerik geland

Onderstaand krantenbericht ontving de redactie van Mia Kraal uit Soest.

Landingsbaan halfjaar dicht voor publiek

Landleeuwerik geland

De veldleeuweriken zijn geland om te broeden op de open vlakke langs de landingsbaan van Park Vliegbasis Soesterberg. Om deze vogels de rust te geven die zij daarvoor nodig hebben, sluit Utrechts Landschap de landingsbaan af tussen 15 maart en 15 augustus. Fietsers en wandelaars kunnen in die periode geen gebruik maken van de voormalige landingsbaan.

Er broedt ieder jaar een populatie van 130 tot 160 veldleeuweriken. Deze vogels komen op maar weinig plekken in Nederland tot broeden en zijn zeer gevoelig voor verstoring. De vogel wordt jaarrond beschermd door de Flora- en Faunawet. Om de veldleeuweriken tijdens het broedseizoen rust te geven, sluit Het Utrechts Landschap de landingsbaan af.

De start- en landingsbanen strek-

ken zich weids uit, omringd door schraal grasland. Toen de voormalige vliegbasis nog was afgesloten, vormde dit een eldorado van rust, met precies de juiste vegetatie en het juiste voedselaanbod voor de veldleeuwerik.

Boswachter Martijn Bergen: 'Uitge-rekend een zeer bedreigde soort, die in het Nederlandse boerenland een vrije val heeft gemaakt, blijkt hier in een absurd hoge dichtheid voor te komen. In het voorjaar is het hier één groot concert van veldleeuweriken.'

Rust en ruimte

De stijgende en landende vliegtuigen vormden voor de vogels geen bedreiging. 'Sinds het vertrek van Defensie en de komst van het Nationaal Militair Museum komen er steeds meer mensen op de landingsbaan. We zien dat de veldleeuweriken hierop reageren en verder van

de landingsbaan af hun nesten maken. Hun broedterrein wordt hierdoor kleiner. Het wordt allemaal wat krapper. Door de landingsbaan in het broedseizoen af te sluiten, krijgen de veldleeuweriken weer de rust en ruimte. Daarbij zorgen we in de rest van het jaar voor het juiste beheer, zodat het bijzondere schrale grasland met het juiste voedselaanbod behouden blijft.'

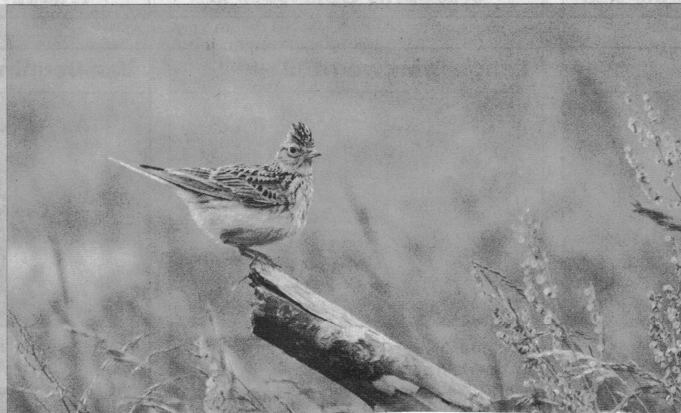
Wandelroute

De rood gemarkeerde wandelroute door het munitiepark (5 km) heeft geen last van de afsluiting en is gewoon te bewandelen. Deze route vertrekt vanaf het Nationaal Militair Museum.

Tijdens fietsexcursies van Het Utrechts Landschap mogen deelnemers onder begeleiding van een gids de landingsbaan betreden. Aanmelden hiervoor kan via www.utrechts-landschap.nl.

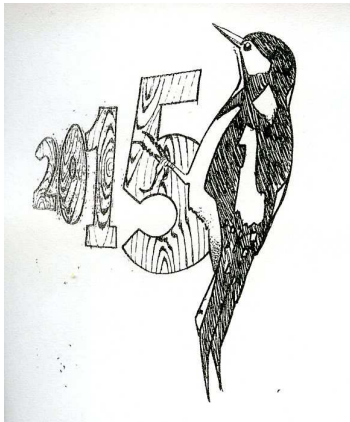
De veldleeuwerik is weer geland. Een populatie van 130 tot 160 vogels broedt de komende maanden langs de voormalige landingsbanen op Park Vliegbasis. Die gaat tot half augustus dicht voor publiek om verstoring van de gevoelige broedvogels te voorkomen.

Foto:
Het Utrechts Landschap

Grote bonte specht in het vizier

Dick Jonkers & Huub Casander

In de vorige Korhaan is al aangekondigd dat de grote bonte specht is uitgeroepen tot de Vogel van het jaar 2015. Degenen die er al weet van hadden stuurden meteen vanaf de eerste dag van het nieuwe jaar hun waarnemingen in, waardoor de teller voor nieuwjaarsdag al op elf stond. Op het moment waarop deze bijdrage wordt geschreven (9 april) zijn het er 367!

Grote bonte spechten zijn het gehele jaar in de omgeving van hun broedgebied aanwezig, hoewel ze in de winter wel een ruimer areaal gebruiken op zoek naar voedsel. Bij die omzwervingen komen deze spechten ook regelmatig in (stads)tuinen terecht.

Tekening: Bertus van den Brink

Tips

Ervaren waarnemers weten precies wanneer zij te maken hebben met een grote bonte specht, als het gaat om minder bekend gedrag, geluid of andere tekenen die op zijn aanwezigheid duiden. Het overgrote deel van

de vogelwerkgroepleden heeft veel ervaring en ook van hen zouden wij graag waarnemingen willen ontvangen. Zij kunnen er voor zorgen dat het verspreidingsbeeld zo compleet mogelijk wordt. De waarnemingen zijn tot nu toe afkomstig van slechts 33 leden! Voor

degenen die nog niets hebben opgestuurd volgen hierbij tips, die determinatie kunnen vergemakkelijken bij het zien of horen, of duiden op hun voorkomen. De vlucht van een grote bonte specht is krachtig en golvend. Zijn vleugels komen tijdens deze beweging daarbij vrijwel niet hoger dan het horizontale vlak van zijn lichaam. Tijdens de vleugelslag worden de vleugels even tegen het lichaam stil gehouden, zodat er een soort ritme ontstaat wat de golvende vlucht veroorzaakt. Een, twee, drie, hup; een, twee, drie, hup. Bij hup gaat het lichaam even de hoogte in, om in een boogje te dalen. Een nieuwe vleugelslag geeft dan weer een opwaartse stijging.

Bij het verschijnen van dit nummer is het volop lente. Tot in mei zijn zij nog bezig hun territorium af te bakenen en laten hun kenmerkende korte, plotseling afbrekende zeer snelle roffels horen. Hoewel zij hun roep, een kort scherp *kiek*, het hele jaar maken, wordt dit geluid frequenter geproduceerd tijdens hun baltsjijd. Wanneer er gevaar dreigt brengen zij een serie drukke geluiden voort, die ongeveer klinken als *tsrett, tsrett, tsrett, tsrett*.

Nestgaten van grote bonte spechten zijn eenvoudig te herkennen. Zij zijn rond en variëren in doorsnede van 4-5 centimeter. Bij nieuw gehakte nesten liggen de spaanders vaak nog aan de voet van de boom. Wanneer ergens een broedsel met jongen aanwezig is, is dat meteen te merken. Vrijwel onafgebroken bedelen zij om voedsel met een bijna onafgebroken *wiwiwiwivi*. Vooral wanneer zij groter beginnen te worden is dat geluid op tientallen meters afstand te horen.

Andere kenmerken die duiden op het voorkomen van *Dendrocopos major*- zoals de wetenschappelijke naam luidt - is de aanwezigheid van zogenaamde spechtensmidse. Dit zijn vaste plaatsen waar zij tussen schors, bast of vork van een boom bijvoorbeeld kegels van sparre-, denneappels of noten klemmen en daar hun voedsel uit hakken. Aan de boomvoet liggen dan de voedselresten.

Er wordt sporadisch in nestkasten gebroed. Toch kunnen de 36 controleurs van de bijna 1800 nestkasten die in het werkgebied worden gecontroleerd wel degelijk gegevens aandragen. Nestkasten kunnen aangepikt zijn door de spechten, of incidenteel kunnen zij er in worden gesignaleerd.

Leefgebied

In het hele onderzoekgebied kunnen vestigingen voorkomen in de (moeras)bossen), buitens , parken, begraafplaatsen, etcetera. Zelfs in grote tuinen, zoals in villawijken kunnen zij worden aangetroffen. Natuurlijk is het ook wel zaak dat de

voedselomstandigheden gunstig zijn Grote bonte spechten kunnen overal nestelen waar bomen groeien met een doorsnede van ongeveer 20 cm op een hoogte van drie meter. Incidenteel zijn nesten in het Gooi wel eens geconstateerd op een hoogte van ongeveer meter (mondelinge mededeling Ronald Beskers). De binnendoorsnede van de naar de bodem van het nest lopende nestgang wisselt namelijk van 8 tot bijna 13 centimeter.

Opmerkelijke waarnemingen

Uit de opmerkingen die zijn gemaakt bij het doorgeven van de waarnemingen zijn er een aantal die opvallen. Zo zijn er veel ruziënde vogels gesignaleerd, zowel mannen als vrouwen.

Op 20 januari is in Ankeveen een gewond exemplaar gevonden, dat tegen een raam was gevlogen. Deze vogel is in de gaten gehouden.

Op 22 januari was hij nog steeds aanwezig en was geen verbetering zichtbaar. Daarna is hij nog dezelfde dag voor revalidatie naar het Vogelziekenhuis in Naarden gebracht.

Een roffelend exemplaar zat op 20 januari op een lichtmast van het sportcomplex Wolfskamer in Huizen. Bij de Klaver in Huizen bevond zich op 20 januari een vrouwtje dat eerst van de aangeboden pindakaas ging zitten eten. Even later vloog ze weg naar een smidse in een naburige veldiep.

Twaalf dagen later is daar ook een exemplaar aangetroffen dat op een lichtarmatuur zat te rammen. Een metalen paal werd op 29 januari gebruikt als trommelobject in de Huizermaatwest. Op 6 februari was dat weer het geval in die wijk, maar nu op een lamp. Een harde noot werd gekraakt op 26 februari door een exemplaar op De Snip in Hilversum. In Eemnes is op 23 maart een specht gesignaleerd die zat te roffelen op een lichtmast van de voetbalvelden.

Voedsel

Na het verwerken van de meldingen over voedsel ontstond het volgende menu: denneappel (4x), lariksappel (1x), pindakaas (13x), vetbol (5x) en noot (spec.).

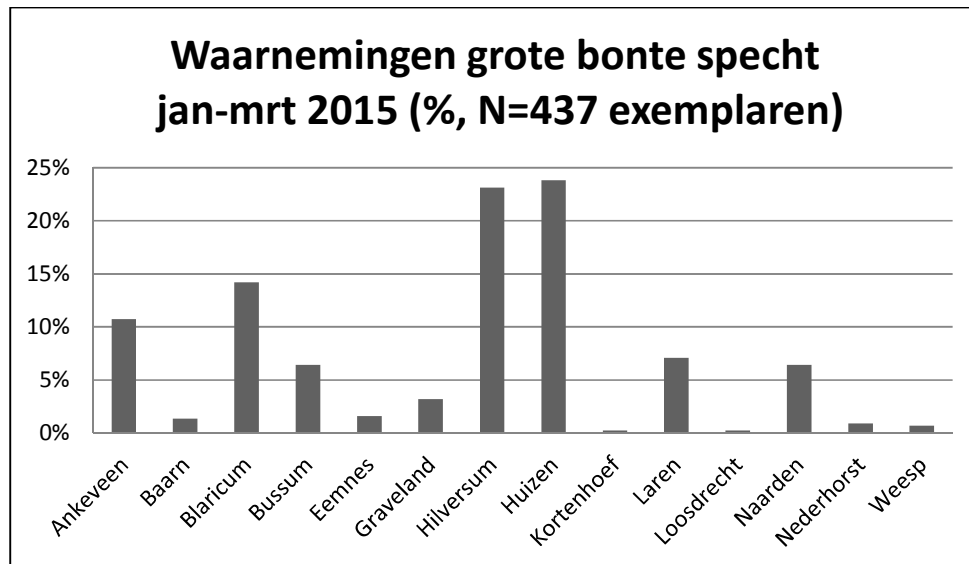
Toelichting bij de figuren en het onderzoek

In de onderstaande figuren zijn een aantal exercities afgebeeld die zijn uitgevoerd met de ingevoerde waarnemingen. Bij het interpreteren van dit alles moet het achterhoofd worden gehouden dat het een weergave is van de activiteiten van de waarnemers. De waarnemingen zijn niet uitgevoerd op vooraf vastgestelde data in gebieden en zijn niet vlakdekkend. Evenmin was er een eenduidige telmethode.

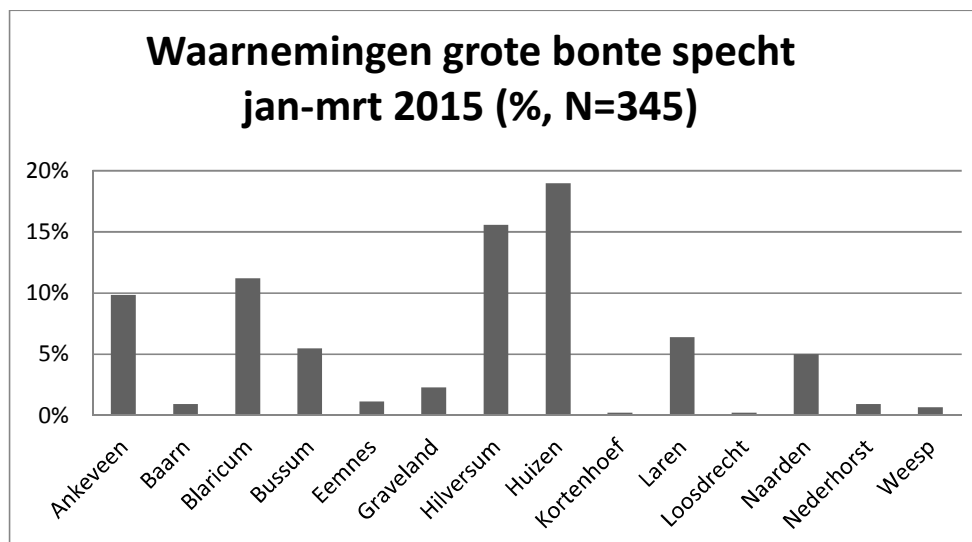
Een en ander wil nog niet zeggen dat de gegevens niet te gebruiken zijn. Met behulp van het invoerprogramma broedvogelkartering is achteraf te berekenen welke vogels die zijn gesignaleerd als broedpaar voorkwamen. De resterende exemplaren leveren een verspreidingsbeeld buiten het broedseizoen op.

Van meet af aan is het bij iedere keuze van de Vogel van het jaar opzet geweest om een voor alle leden vrij eenvoudig herkenbare soort te kiezen. Er is elke keer gestreefd om bij elke geselecteerde soort veel informatie te leveren

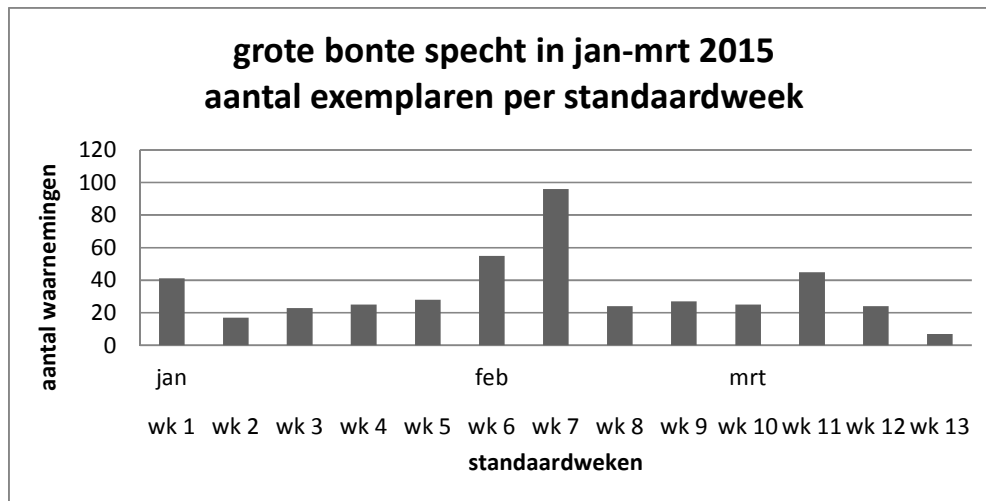
en hierdoor de kennis ervan te vergroten. Mogelijk zou dit kunnen leiden tot een grotere betrokkenheid bij de vereniging. Het enthousiasme om aan deze activiteit is groot, omdat er vrijblijvendheid is en zelf kan bepalen hoeveel tijd men er aan wil spenderen. In 2014 was het aantal meldingen voor de gaai bijna 1000! Een ongekend succes. Voor het eerste kwartaal waren er al 348 waarnemingen ingevoerd. Dat belooft wat voor de rest van het jaar. Wanneer ieder lid zijn waarnemingen van de grote bonte specht gaat invoeren op de website wordt het deze keer een recordjaar.

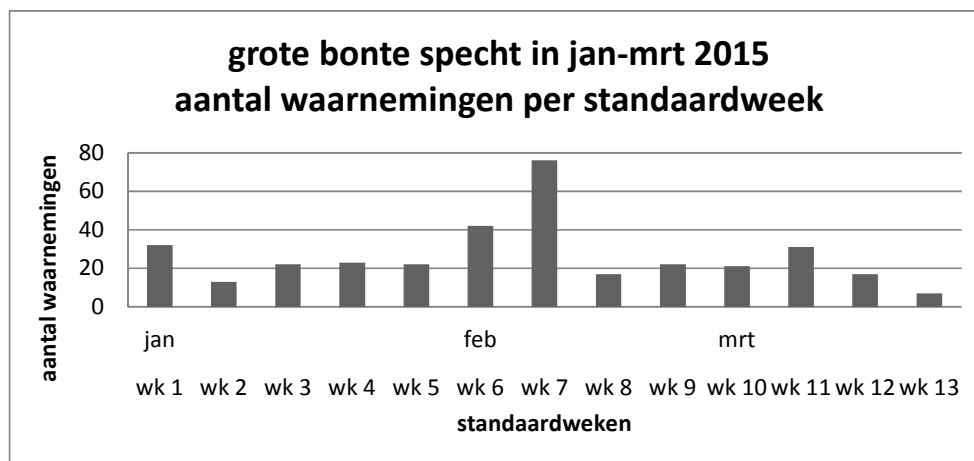
Figuur 1. Aantal waarnemingen (%) van grote bonte spechten in het Gooi e.o. in 2015 per plaats op basis van het aantal waargenomen exemplaren..

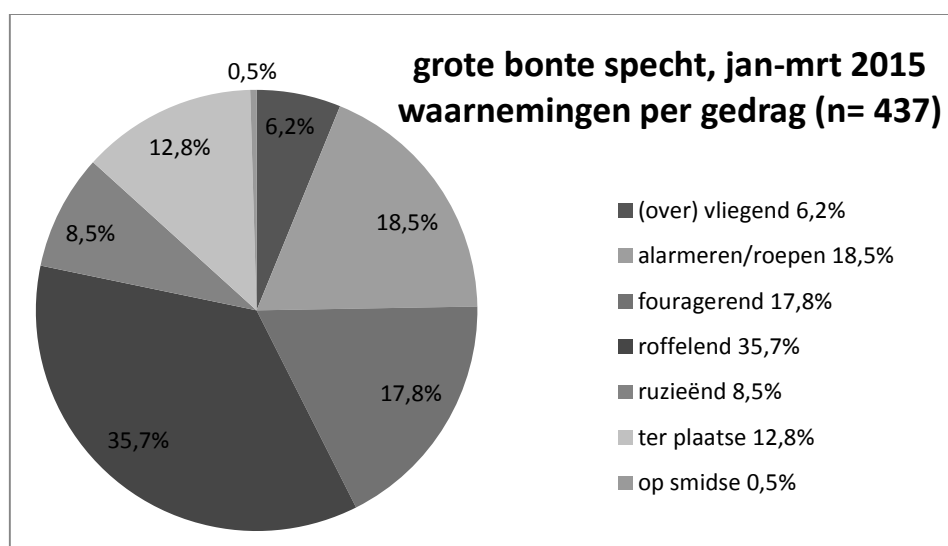
Figuur 2. Aantal waarnemingen (%) van grote bonte spechten in het Gooi e.o. in 2015 op basis van het aantal waarnemingen.

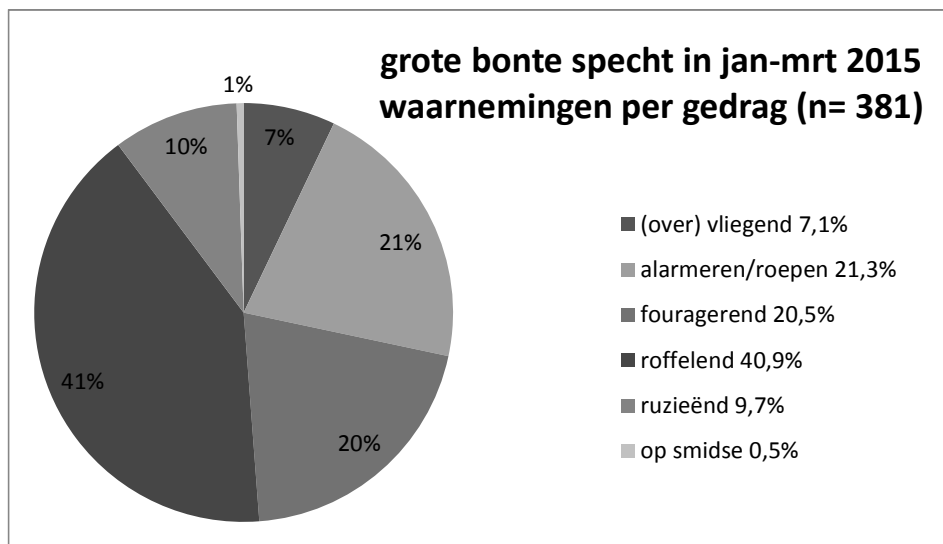
Figuur 3. Verdeling van de waarnemingen van de grote bonte specht over de maanden jan-mrt 2015 op basis van het aantal waargenomen exemplaren.

Figuur 4. Verdeling van de waarnemingen van de grote bonte specht over de maanden jan-mrt 2015 op basis van het aantal waarnemingen.

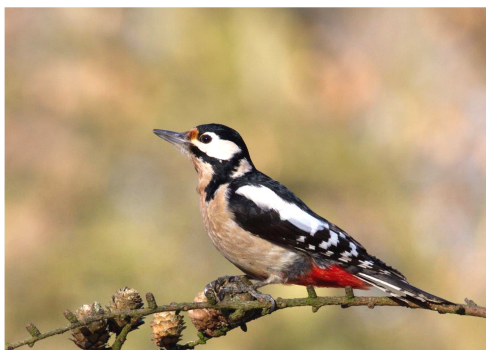

Figuur 5. Gedrag van de grote bonte specht van jan-mrt 2015 op basis van waargenomen exemplaren (incl. niet specifiek omschreven gedrag).

Figuur 6. Gedrag van de grote bonte specht van jan- mrt 2015 op basis van het aantal waargenomen exemplaren excl. niet specifiek omschreven gedrag).

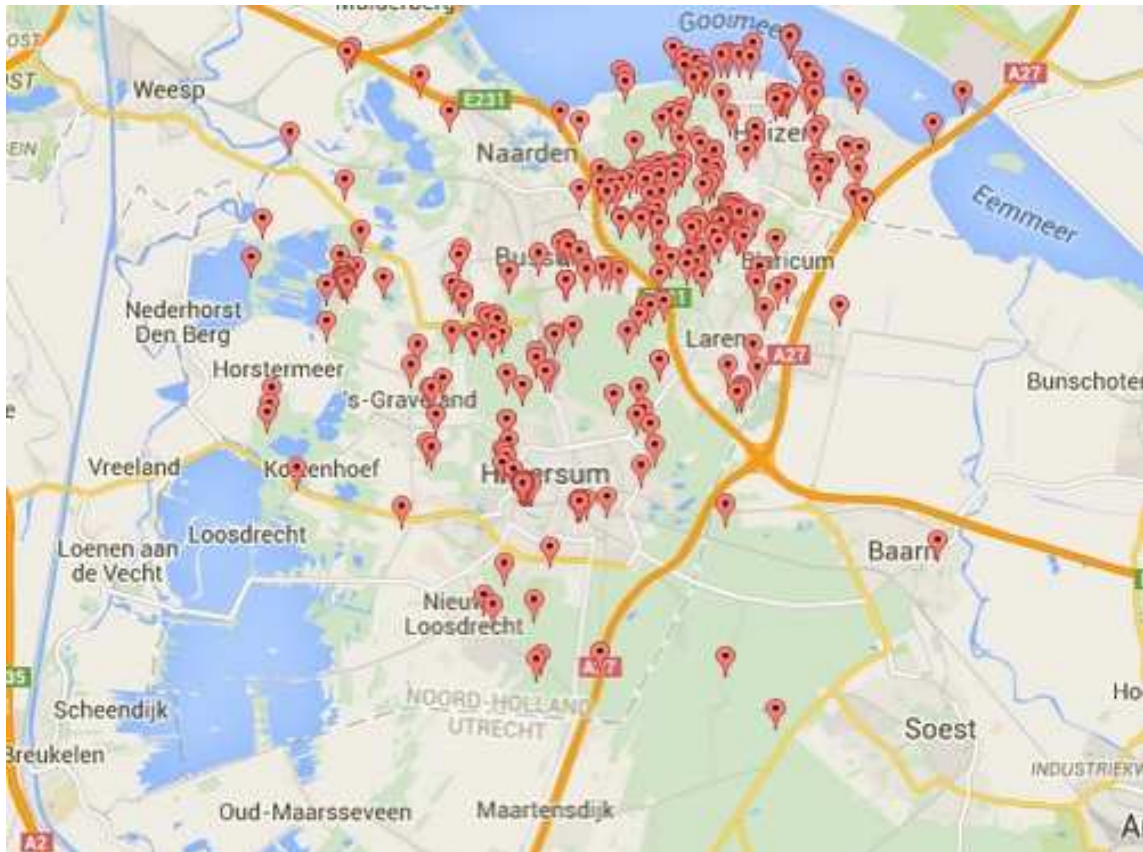
Verspreiding van de waarnemingen

Foto: Bertus van den Brink

Op onderstaande kaart (Figuur 7) staat aangegeven, waar tot nu toe het voorkomen is vastgelegd van de grote bonte specht. Een aantal dingen vallen direct op. Terwijl ze er wel zitten worden er van uit diverse gebieden helemaal geen meldingen doorgegeven. Dit is goed te zien aan de oostzijde van de A27 tot de provinciegrens bij Hollandsche Rading. Tussen het Gooimeer , de A1 en de A27 zijn er veel waarnemingen. Wanneer een rechte lijn wordt getrokken tussen de afslag A 6 van de A1 richting Maartensdijk wordt de spoeling al veel dunner. Westelijk van die lijn in het

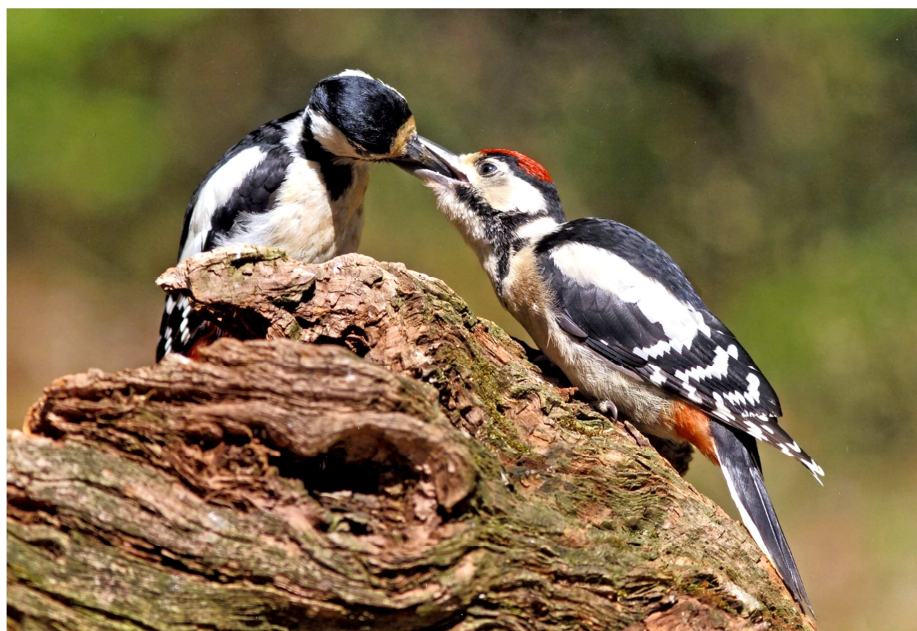
Vechtplassengebied zijn er maar heel weinig meldingen. Het zou heel plezierig zijn al leden die hier woonachtig zijn, of anderen zouden proberen, die lege plekken op te vullen.

Figuur 7. Plekken waar van 1 januari 2015 tot 9 maart 2015 de aanwezigheid van grote bonte spechten is aangetoende het onderzoekgebied (n=367).

Geraadpleegde literatuur.

Glutz van Blotzheim, U.N. & Bauer, K. 1980. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 9. Columbiformes-Piciformes. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden: 1010.

.. Vrouwje grote bonte specht voert haar uitgevlogen jong op de Westerheide bij Arnhem
Foto: Koos Dansen.

Huiszwaluwkolonies tussen Vecht en Eem in 2014

Dick A. Jonkers

Op 20 maart is in het afgelopen jaar de eerste huiszwaluw al gezien in Nederland, maar zoals een bekend gezegd luidt: 'Een zwaluw maakt nog geen zomer'. Uitzonderlijk is zo'n waarneming niet, want in de winterperiode 1987-1983 waren er drie waarnemingen van overvliegende huiszwaluwen en 36 waarnemingen van pleisterende exemplaren (SOVON 1987).

Wat het aantal paren betreft was het seizoen niet ongunstig. Er zijn 968 broedsels geteld. Een topjaar zoals in 2008 met maar liefst 1378 broedsels-is onder de huidige leefomstandigheden waarschijnlijk niet meer mogelijk.

Het weer in het zwaluwenseizoen

De dag waarop de eerste huiszwaluw is gesignaleerd (20 maart) was het zeer warm. De temperatuur was 20° C. of iets hoger. In april was het zeer zacht. Krachtige luchtstromen uit het zuiden zijn dan gunstig voor de aanvoer van broedvogels. In mei was er een normale temperatuur en dit gold ook voor de hoeveelheid zon. Juni was vrij warm, zonnig en vrij droog, terwijl juli zeer warm en vrij nat was. Dit weertype was gunstig voor het insectenleven. Augustus bleef een maand met wisselvallig en nat weer, maar had een gemiddeld aantal zonuren (KNMI 2014).

Aantal paren in de gemeenten van het onderzoeksgebied.

Het jaar 2014 was niet ongunstig. De toename komt overeen met de landelijke, die beschreven wordt als een bescheiden stapje vooruit (Van Bruggen 2015). De gevonden aantallen zijn per gemeente zijn weergegeven in figuur 1.

Gemeente	Aantal nesten		
	2014	2013	
Muiden/Muiderberg	205	212	
Weesp	130	85	
Nigtevecht	40	34	
Nederhorst den Berg	43	37	
Vreeland	36	29	
Loenen a/d Vecht	52	42	
Nieuwersluis	10	5	
Ankeveen	30	24	
'-s Graveland	29	34	
Kortenhoef	13	14	
Loosdrecht	26	?	
Hollandsche Rading	26	35	
Hilversum	79	59	
Naarden	27+	29	
Huizen	26	29	
Eemnes		110	86
Eembrugge	31	31	
Eemdijk		55	64
Totaal	968	849	

Figuur1. Aantallen broedsels van huiszwaluwen per gemeente.

Tekening: Adri Karman

Van het totale aantal broedparen namen de elf gemeenten in het Vechtplassengebied er 614 voor hun rekening. In zeven daarvan vond een vooruitgang plaats. Weesp ging daarbij aan kop. Degene die hier de tellingen uitvoert gaf aan dat de forse uitbreiding mogelijk het gevolg was van het verdwijnen van boerderijen voor de verbreding van de A1.

In het Gooi bleef de teller op 158 paren hangen. In vier gemeenten was er een toename. De huiszwaluwen in Hilversum komen daar uitsluitend voor langs de Melkmeent.

Door een misverstand zijn er geen huiszwaluwen geteld in Naarden langs het Naarderrmeer. In vorige jaren waren er niet veel plekken bezet, zodat dit op het totaalbeeld weinig invloed heeft. In Huizen daalde de stand opnieuw. De gestage achteruitgang zal uiteindelijk - net als in het oude deel van Blaricum - leiden tot een verdwijning uit het dorpsbeeld. De tellers van Huizen schreven bij hun resultaten: '26 jaar terug waren er nog 150!'

Eemland doet het lang niet meer zo best als voorheen. Een van de voorbeelden is een boerderij niet ver van de Eem, waar zich in 2007 nog 113 paren vestigden. Nu waren het er nog maar 26. Dit is het pand waar in 2012 schuifdeuren bij een wagenloods zijn gemonteerd. Een ander voorbeeld is een

kolonie aan de westzijde in de Oostermeent, met in 2007 zestig paren en nu nog maar 23. Wat hier de oorzaak is van de afname blijft onduidelijk. Het biotoop is onveranderd en ook aan het pand is niets bijzonders gebeurd.. Opmerkelijk is wel, dat de stand van een kolonie in Eembrugge, waar enkele tientallen kunstnesten hangen, jaarlijks vrijwel gelijk is.

Kunstnesten en zwaluwtillen

Zwaluwtil aan de Jachtlaan te Soest
Foto: Peter van de Wijst

Om een goed beeld te krijgen van het succes van kunstnesten is het zaak dat iedere waarnemer gegevens hierover doorgeeft. Sommigen doen dit wel, anderen laten het na. In de volgende rapportages wordt de berichtgeving hierover daarom beëindigd. De bezetting van de drie zwaluwtillen in het onderzoekgebied bleef nog steeds uit. Het plan om met loggeluid te gaan werken begint nu vaste vorm aan te nemen. In eerste instantie wordt gedacht om daarmee te beginnen op de RWZI in Huizen.

Over de situatie bij Nederlandse huiszwaluwtillen in 2014 wordt bericht op internet door Wilfried de Jong en Will van Berkel*. De bezetting van de geplaatste huiszwaluwtillen neemt langzaam toe. Voordat in het voorjaar van 2014 de huiszwaluwen vanuit hun overwinteringsgebieden in Afrika arriveerden in hun broedgebied waren in Nederland 130 tillen gereed om ze te ontvangen. Uiteindelijk zijn er 16 van bezet geweest (12%). De vorm van de tillen lijkt niet veel uit te maken. Zowel professioneel vervaardigde als kleinere zelfgemaakte tillen worden geaccepteerd. De huiszwaluwen lijken gestimuleerd worden om een til te gaan bezetten, wanneer loggeluid wordt afgespeeld. Als zwaluwtillen eenmaal bezet zijn worden ze ook in de hierna volgende jaren gewoonlijk opnieuw bewoond.

Koloniegrootte

Van een kolonie is sprake wanneer het gaat om een groep samen levende individuen van dezelfde soort. Het komt echter veel voor dat

slechts één paar huiszwaluwen nestelt op een locatie. Bij één paar kan echter nog geen sprake zijn van een kolonie. Die zou er pas zijn als een aantal paren aan nestelt aan opstallen van op elkaar aansluitende adressen. Op 94 locaties bewoonde 1 paar één adres. Er waren 90 locaties met 2-5 paren. Daarna wordt de spoeling dun met 16 kolonies van 6-10 paren en 8 kolonies van 11-25 paren. Zes kolonies vielen in de categorie 25-50 paren, met in het Vechtplassengebied een kolonie aan de Melkmeent in Hilversum, die in de grootste kolonie was. Hij herbergde 37 paren. In Eemland was de kolonie van 31 paren in Eembrugge de talrijkste.

Nesten bij de familie Heijdra in Muiden.
Foto: Henk Schutte

De absolute topper was de enige kolonie in de categorie met meer dan 50 nesten aan de Noordpolderweg in Muiden. Die stak met kop en schouders boven alle kolonies uit met maar liefst 135 nesten. We mogen de bewoners wel zeer dankbaar zijn dat zij dit grote aantal tolereren.

Varia

Hier en daar waren nesten verwijderd. Dit was onder andere het geval in Loosdrecht. Een keer was dit voor schilderwerkzaamheden, maar soms gebeurde dit op andere plekken in het onderzoekgebied, omdat men geen overlast wilde. Kunstnesten waren soms niet meer aanwezig. In het telgebied Eempolders ontbraken dit jaar op zeven adressen broedparen. Bij een kolonie in Naarden waren nesten overwoekerd door begroeiing. Het aantal nieuwe kolonies was minimaal.

Nieuwe tellers gezocht

Af en toe ziet iemand geen kans meer om de jaarlijkse telling voort te zetten. Dit jaar was dat Bert van Steennis. Bedankt voor je inzet, Bert. Wie wil zijn telling overnemen? Het telgebied dat vrijkomt ligt in het zuidwestelijk deel van het Gooi bij Hollandsche Rading en vraagt om

controle van zes boerderijen. Verder wordt iemand gezocht voor Stadzigt bij het Naardermeer en enkele boerderijen in de omgeving. De telling om de aanwezigheid van huiszwaluwnesten te kunnen vaststellen moeten een keer worden uitgevoerd in juli en een keer in augustus. Wie is bereid deze tellingen uit te voeren?

Kolonietellers

Ook dit jaar zagen de huiszwaluwtellers kans om op zoek te gaan in de gebieden die de meesten van hen al heel lang onderzoeken. Zij

Geraadpleegde literatuur en andere bronnen

*<https://www.sovon.nl/.../Jaarverslag%20Huiszwaluwtillen%202014.pdf>.

Bruggen, J. van 2015. Huiszwaluw zet een bescheiden stapje vooruit. Sovon-Nieuws 28 (1):7.

Internet: KNMI 2014. Maand- en seizoenoverzicht. www.knmi.nl/klimatologie/maand_en_seizoenoverzichten.

SOVON 1987. Atlas van de Nederlandse vogels: 356-357.

kennen deze van haver tot gort en daardoor vallen nieuwe nestelplekken meteen op. In 2014 hebben onderstaande personen een bijdrage geleverd:

P. Bakker, Francis Bakker, G. Bieshaar, E. de Bruin, R. van Dijk, A. Driessen, W. Fokker, D.A. Jonkers, L. de Groot, Y. de Groot, W.L. Langendorff, M. Pieren-Olijhoek, A.M. van der Poel, K. Pranger, P. Schut, A. van Soest, S. Staps, G. van Steennis, H. van Tol en M. van der Weyden.

De ijsvogel of de kuifeend

Poul Hulzink

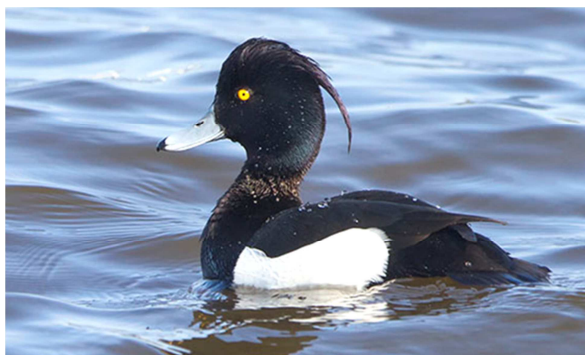
Soms heb je spijt dat je niet fotografeert. Omwille van de ijsvogel, zeker! Vanaf eind maart april zat er weer één. Mijn collega's in het kantoor van het Goois Natuurreservaat hadden hem al diverse keren gezien. Altijd op de dezelfde plek. Er stond zelfs een telescoop op de tak gericht. Het was al heel gewoon en iedereen liep er inmiddels achteloos langs. Toen ik mijzelf tijd gunde om eens te kijken was hij er niet. Het was een 'hij' werd mij indringend medegedeeld. Iets met kleur onder of boven de snavel. Er was nog geen 'zij', kreeg ik ook te horen. Dan maar even verder op het water van de poel kijken. Een paar mannetjes en vrouwtjes kuifeend. Ze waren nog niet geheel in zomerkleed. Eén van de mannetjes viel op door een staal-groene kleur aan de zijkant en een bruine band over zijn kop. Dat had ik nog nooit gezien, en dat levert dan weer de verwondering op. Want als je vogels van dichtbij in de telescoop ziet, met

goed (zon)licht, dan zie je soms verrassende details. Ook nu weer.

Blij met die verwondering wilde ik weer aan het werk gaan, maar ondertussen was diezelfde kuifeend iets wat hij in zijn snavel hield, door het water aan het halen.

Niet te zachtzinnig, maar met forse halen.

Ik kon niet zien wat het was. Het duurde en duurde maar. Het was meer dan even afspoelen, zal ik maar zeggen. Het moest en zou grondig gedaan worden. Een minuutje denk ik en toen ging met een forse beweging een kikker de snavel (of zeg je dan bek) van de kuifeend in. Het was een forse kikker. De keel was sterk verdikt, het slikken ging moeizaam. De 'foto' van de kuifeend met de twee wijdbeens gestrekte achterpoten met vliezen van de kikker tussen zijn tenen, in zijn snavel, zal mij nog lang bij blijven.

Kuifeend

Foto: www.vogeldagboek

De beste foto van het jaar

Toen de redactie besloot om een kleurennummer van De Korhaan uit te brengen, is aan de fotowerkgroep gevraagd om daar aandacht aan te schenken. Hier ziet u een aantal van de foto's afgebeeld, die bij een bijeenkomst van de fotowerkgroep door de aanwezigen als beste beoordeeld waren. De redactie heeft aan de fotografen gevraagd om enige toelichting bij de foto's te geven.

Tureluur Kees Maring

De foto van deze tureluur is gemaakt op Texel in mei 2014. De vogel gebruikte de paal als uitzichtpunt voor het verkennen van de omgeving; in de sloot onder deze paal foerageerde het nakroost van de vogel. Telkens na een optreden landde de vogel weer op de paal: dus was het een kwestie van het toestel instellen en afwachten tot weer een landing zou plaatsvinden

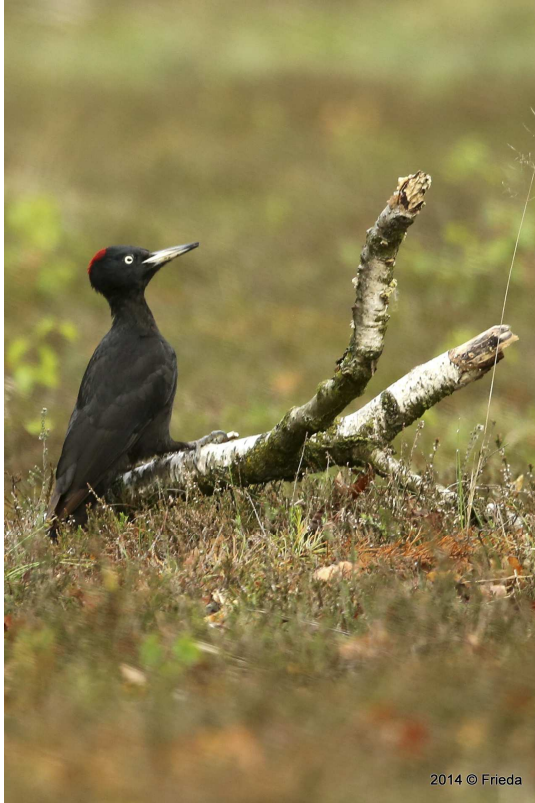
Sperwervrouw,
Peters

Theo

De foto is van een sperwervrouwtje, en is gemaakt vanuit een vogel hut in het oosten van het land.

Zwarte specht

Al wandelend in de buurt van de natuurbrug (die bij de infoschuur) zag ik deze zwarte specht druk bezig op een omgevallen berkenstam. Ik kon rustig dichterbij komen en deze foto maken.

Zwarte specht
Berg

Frieda v.d.

2014 © Frieda

Havik, juv.
Roelof Molenaar

Foto is gemaakt vorig jaar oktober op een afstand van drie meter vanwaar ik fotografeerde. De havik foerageerde op een duif. Hij bleef meer dan een uur zitten.

Appelvink, Bert Roelofs

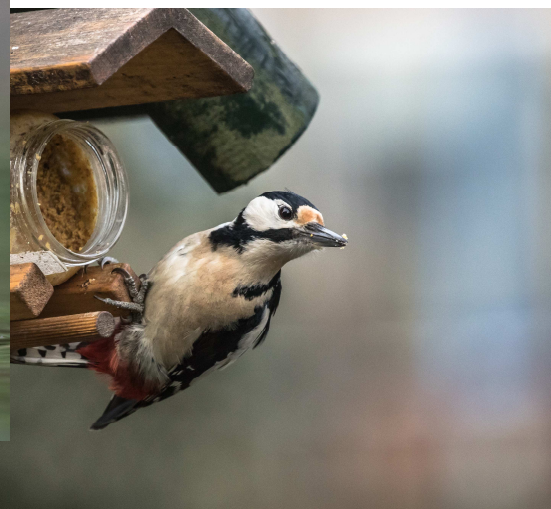
Ik fotografeerde deze appelvink op 3 april 2014 tijdens een dagje fotograferen, samen met Bertus van den Brink in een fotografie-hut in Vledder. Het fotograferen van deze, volgens mij best schuwe vogelsoort, stond al jaren hoog op mijn verlanglijstje, maar mooi fotograferen lukte eigenlijk nooit, tot die dag. We zaten er nog geen vijf minuten, het was nog schemer, of er zat al een prachtig mannetje. Even 'paniek', want eigenlijk zat hij te dichtbij en bovendien was het nog te donker om een mooie plaat te kunnen schieten en het zal je toch maar gebeuren dat dit achteraf gezien je enige kans voor die dag blijkt te zijn, zoals wel eerder gebeurde. Maar gelukkig bleven de appelvinken de hele dag met regelmaat op de zonnebloempitten afkomen. Toen we tegen zevenen aan opstappen dachten zat de gefotografeerde appelvink plotseling voor de hut. Het al afnemende licht van een laag staande zon, het lage standpunt van de camera en het ontbreken van andere vogels in zijn nabijheid zorgden voor het speciale, wat dromerige effect van dit beeld, waardoor de groteske massiviteit van de snavel juist enorm benadrukt wordt.

Pimpelmees, Bertus van den Brink

Een badderende pimpelmees en zo uitbundig had ik nog niet eerder gezien. Vanuit de hut van Centrum voor Natuurfotografie in het gebied van het Goois Natuurreservaat kon ik deze mees, die al spetterend bijna de hele waterbak overzwom, mooi fotograferen.

Wat zien ik ?

Hier doen we het voor!

De pindakaaspotten in onze tuin zijn de afgelopen zachte winter goed in trek geweest bij een aantal soorten vogels. Spreeuwen en kauwtjes hakten er lustig op los zodat er wekelijks een nieuwe pot moest worden geplaatst. De mezen, waar de pindakaas in eerste instantie voor bedoeld was, kregen bijna geen kans. Mijn echtgenote kwam op het idee om het stokje voor de pot een stukje in te korten zodat de gulzige soorten er niet meer op konden staan om de pot snel leeg te vreten. Als een kolibrie hingen de kauwtjes even voor het potje en hakten snel een hapje weg en gingen daarna vermoeid uitrusten op ons vogelhuis. Ook de spreeuwen hadden er meer moeite mee, zodat we minder pindakaaspotten van Vivara hoefden in te slaan. De huismussen in onze tuin voeren wij het hele jaar rond, ongeveer vijf kilo gemengd graan per week in een voedersilo van Vogelbescherming. Alles wat op de grond terecht komt is voor de vinken en duiven en overige vogelsoorten. Hiervan hebben we een grote variatie in onze tuin. hebben. Ook de grote bonte specht (vogel van 2015) is nu vaak een geziene gast in onze tuin.

Bertus van den Brink.

Projecten Dineke Sluifers Vogelfonds

Interview met Feiko Prins

Wobbe Kijlstra

Sinds 2012 kan er voor de financiering van projecten een beroep gedaan worden op het Dineke Sluijters Vogelfonds. In de afgelopen drie jaar zijn er 26 projectvoorstellen ingediend, waarvan er 22 zijn gehonoreerd. Tijd om de balans op te maken. Een gesprek met Feiko Prins, voorzitter van de werkgroep die de projectvoorstellen beoordeelt.

De Vogelwerkgroep was blij verrast toen het bericht kwam dat we als een van de verenigingen waren opgenomen in het testament van Dineke Sluijters en dat het mogelijk ging om een aanzienlijk bedrag. Het bestuur heeft destijds de nodige voorbereidingen getroffen en de ledenvergadering heeft ingestemd met het instellen van het Dineke Sluijters Vogelfonds, waarin het geld is ondergebracht. Om tot een zorgvuldige en verantwoorde besteding te komen is een commissie ingesteld met een reglement die de projectvoorstellen beoordeelt. Het bestedingsbeheerplan is in de ledenvergadering van november 2014 aangepast (Korhaan november 2014).

Samen met Joost Dijkstra, Egbert Leijdekker, Juun de Boer en Hilde Veenstra vormen we de commissie die de projecten beoordeelt. De commissie is altijd heel erg enthousiast maar ook kritisch, en dat is goed, want door de voorstellen kritisch te bekijken, worden ze er alleen maar beter van.

De ledenvergadering heeft 22 voorstellen over de afgelopen drie jaar gehonoreerd en dat is zeker geen slecht resultaat. Hier zat van alles bij. Projecten van een paar honderd euro tot grote projecten zoals de oeverwaluwanwand in Huizen waar het fonds een van de financiers was. Met een klein bedrag hebben we het kleurringen project van de raven gefinancierd. Hier komen nu de eerste enthousiaste reacties op. Soms krijgt een project een leuke bijvangst. Met de camera die voor het boomvalkenproject was aangeschaft is een nest van de wespandief gevolgd. Dit heeft de leden van de roofvogelwerkgroep weer nieuwe informatie opgeleverd over hoe de wespandief haar jongen grootbrengt.

Zo valt over bijna elk project een leuk verhaal te vertellen. Dit is wel iets waar we meer aandacht aan kunnen geven. Van alle projecten is het leuk om over de resultaten te vertellen. Dit kan in de ledenvergadering of in een artikel in De Korhaan. Het is voor mijn

gevoel zeker goed besteed geld.

Daar letten we in de commissie op. Voldoet het project aan de criteria die de ledenvergadering heeft gesteld. Vaak is dit dus het geval, soms helpen we de indieners bij het beter uitwerken van het voorstel en een paar keer is het voorgekomen dat we projecten niet met een positieve beoordeling voor hebben kunnen leggen.

Er kunnen zeker meer projectvoorstellen bij. We hebben immers een buitengewoon actieve vereniging met veel werkgroepen, die ieder jaar nadenken over hun activiteiten. Als hier iets bij zit waar geld mee is gemoeid, dan zou ik zeker aan het Dineke Sluijters Vogelfonds denken. Jelle Harder is zoals iedereen weet 'kampioen aanvrager'. Wat de commissie betreft mogen er nog wel wat Jelle's bij, mensen die de weg naar het fonds weten te vinden. We zijn heel erg blij met het aanbod van Jelle om mee te denken over nieuwe projecten. Jelle heeft heel veel ervaring, zowel bij de uitvoering van projecten als bij het samenstellen van een nieuwe projectaanvraag. Ook zijn ervaring met externe fondsen is erg nuttig. Andere fondsen zien de bijdrage van het fonds als eigen bijdrage van de Vogelwerkgroep. Bij veel andere fondsen is dat voorwaarde of reden om zelf bij te dragen aan een project. Op die manier is het mogelijk grote projecten als de oeverwaluwanwand en vleermuizenverblijf in Huizen van de grond te tillen.

Het zou mooi zijn als we het aantal projecten per jaar wat kunnen opschroeven en bij wijze van spreken een van de ledenvergaderingen per jaar kunnen gebruiken om te informeren over de resultaten.

Heb je naar aanleiding van dit interview vragen neem dan contact op met een van de leden van de werkgroep of nog makkelijker stuur een mail naar vogelfonds@vwggooi.nl.

Wat is een project?

Daar doen we niet al te moeilijk over, maar je zou kunnen zeggen dat er met een project iets verandert in de wereld. Bijv. het maken van kunstnests waardoor er structureel meer broedgelegenheid komt voor ijsvogels, oeverwaluwan of witte kwikstaarten. Of het doen van onderzoek waardoor we weer iets meer weten van het leven van vogels. Zoals bijv. de kleurringen voor het onderzoek naar raven. Of de camera's voor het onderzoek naar boomvalken of naar purperreigers. Of het maken van een mooie observatiegelegenheid zodat mensen kunnen genieten van vogels. Wat we niet financieren zijn zaken die jaarlijks terugkomen, dus de normale

jaarlijkse uitgaven. Een grensgeval is dan de investering in gereedschappen, zoals we dat bijv. gedaan hebben voor de nestkastengroep en het ringstation. Er zit dus al snel wat bij, waarvoor je een beroep op het fonds kunt doen

Wat zien ik? Wat hoor ik?

Horen en zien vergaat me!

We verblijven weer een poos op ons oppasadres vlak bij de Blaricummer- en Tafelbergheide. Daar hebben we regelmatig grote bonte spechten in de tuin en wordt er zo nu en dan flink geroffeld. Vandaag, de 18e februari, zou uitslapen onmogelijk zijn geweest doordat een man specht op zijn favoriete roffeltak druk bezig was. Hij kreeg al snel antwoord van een rivaliserende man langs de Naarderweg. Tegen het middaguur was het helemaal bal, toen nog twee bonte mannen zich bij het slagwerk voegden, één in de tuin van de burens en één in de tuin' tegenover restaurant de Tafelberg: concert voor vier pauken.

Loes en Paul van der Poel

Het 'achterbakse' bos

Rob Bijlsma

De afgelopen eeuwen is ons landje ontgonnen en ruilverkaveld. En dat in het kwadraat. Vooruitziende geesten wisten nog wat snippers te vrijwaren van vernietiging. Op de allerarmste grond werd naaldbos aangeplant. Die snippers en dat bos zijn het leefgebied voor duizenden soorten die in de rest van het land niet meer aan de bak komen. Alle reden om daar voorzichtig mee om te gaan, zou je denken. Maar dan heb je buiten de huidige beheerder gerekend. Die vindt namelijk dat die gebieden zijn volgelopen met de verkeerde natuur. In de woorden van Anton Dingeman, de stripheld van Pieter Geenen: ik wist niet dat een bos zo achterbaks kon zijn.

En dat zal het weten ook. De beheerders zijn een kruistocht tegen de bestaande natuur begonnen, daarin gesteund door scheepsladingen geld en een oeverloze brij van flutrapportjes. Een werkverschaffingsproject van megalomane omvang. Deze jongens pakken het grondig aan. Overal klinkt geronk en gezaag. Timberjacks, motorzagen, graafmachines, vrachtwagens, tractoren, kiepkarren, bulldozers, hakselaars, houtversnipperaars... Ja, elke dag een snipperdag, dat is het devies.

Hoezo saai, die natuur. De beheerders slaan het tevreden gade. In hun jaarverslagen verschijnen vierkleurenfoto's waarop ze trots poseren naast een graafmachine die hun natuurgebied aan het herstellen is tot natuur zoals die hoort te zijn.

Deze heilige oorlog heeft echter ook schaduwkanten. Bijvoorbeeld: alles wat je vernielt ten faveure van een utopie, gaat ten koste van de bestaande werkelijkheid. De achteloosheid en minachting waarmee de huidige beheerder bestaande leefgebieden met de erbij behorende planten en dieren naar de knoppen helpt, is shockerend. Het doel heiligt de middelen. Ze komen ermee weg omdat ze geen idee hebben van wát ze vernielen. Wetenschap is namelijk een vies woord in natuurbeschermingskringen. Van de 28.000 diersoorten in Nederland kent de gemiddelde beheerder er misschien 100 van naam, en van geen enkele de ecologie. Dus, als je een herfstvuurspin wilt redden, of een ... invullen naar gelang de waan van de dag, kun je zonder wroeging het leefgebied van mossen, varens, paddenstoelen, reptielen, you name it, om zeep helpen. Een Culturele Revolutie avant la lettre, met keurmerk van de overheid en

begeleid door vierkleurenonzin en kretologie op kleuterniveau. Als het niet werkt, en dat doet het nooit want natuur kent geen doeltypen, verzin je toch gewoon wat anders. Of ga je opnieuw hakken en graven om die achterbakse natuur alsnog in het gareel te schoppen.

Voor roofvogels, een groepje dieren waar redelijk wat kennis van voorhanden is, ontpopt de ruilerkaveling van natuurgebieden zich als een drama bovenop andere problemen. De natuurboeren hebben de afgelopen jaren willens en wetens zoveel broedgebied van roofvogels opgeruimd en ongeschikt gemaakt, dat ze daarmee de activiteiten van traditionele roofvogelvervolgers ruim voorbij zijn gestoken. Waar de gifmengers en schieters nog geen deuk in een pakje boter konden maken, elke

omgebrachte roofvogel werd immers vervangen door een andere, zijn natuurbeheerders veel effectiever in uitroeien. Ontneem roofvogels hun leefgebied, en ze gaan vanzelf de pijp uit zonder dat vervanging mogelijk is. De sterke afname van roofvogels in bossen, oplopend tot halveringen en meer, kan voor een deel op conto van terreinbeheerders worden geschreven. Het zijn de roofvogelvervolgers nieuwe stijl. Niet dat ze daar wakker van liggen. Aan hun horizon gloort immers een schitterende wereld, namelijk het beoogde doeltype. Wat kan ons die paar roofvogels schelen, die vreten toch maar weidevogels op. Kortom, de beuk in het bos. Maar ook weer niet teveel beuk, want we hebben eigenlijk liever zomereik. En die boom daar moet een beetje meer naar links.

Noot van redactie.

U kunt in de volgende Korhaan reageren op bovenstaand artikel. Er zal ook een reactie komen in de komende nummers van de terreinbeherende organisaties in het Gooi, waarin de beheerders uiteenzetten wat de doelstellingen zijn voor het beheer in onze regio. Die organisaties zijn Goois Natuurreservaat (Poul Hulzink), Natuurmonumenten (Annemieke Ouwehand) en Staatsbosbeheer (Rein Berends).

Verrassend vogelleven

Carel de Vink

Een beetje grijze dag. Ik maak een tochtje op de fiets door de Eempolders. Altijd goed voor kijkgenot voor de liefhebber van vogelleven. In de verte zie ik wat gefladder. Door mijn kijker zie ik de details. Een vrouw blauwe kiekendief wordt vinnig op de gevederde huid gezeten door twee torenvalken. Waar ze ook probeert neer te strijken, telkens volgen er duikvluchten van de beide kleine roofvogels. Man en vrouw torenvalk doen daarbij niet voor elkaar onder. De veel grotere kiek besluit om door te vliegen. Honderd meter verderop heeft een buizerd een muis gevangen. Een ander tweetal torenvalken betwist hem het recht om de prooi te verorberen. Weer een halve kilometer verder tref ik opnieuw een torenvalkje met territoriaal gedrag. De indringer is ditmaal een smelleken, dat ook nu weer fel wordt aangevallen. Wat een agressie bij die ene soort!

Opwinding en frustratie wisselen elkaar vaak af tijdens een vogeltocht. Je weet maar nooit wat je tegenkomt. Er zijn altijd wel onverwachte aan- of afwezige soorten. Of gedragingen die afwijken van de gangbare. Soms word je gewoon op het verkeerde been gezet. Om met dat laatste te beginnen: uit een kleine

groep struiken aan de rand van een brede strook riet klinkt de roep van een geelgors. Wat doet dat diertje in zo'n biotoop? Terwijl het roepje telkens opnieuw klinkt, speur ik tussen de takken. Daar ontdek ik iets bruins, maar met een beslist niet gele borst. De kreetjes worden nu sneller herhaald en vloeien uit in de onmiskenbare zang van... een roodborst. Gefopt!

Koolmezen produceren de meest ongelooflijke geluiden. Hoe vaak heb ik niet vertwijfeld staan zoeken naar een mij onbekende klank. Een nieuwe soort? Om vervolgens te merken dat het weer eens om het creatieve vocabulaire ging van *Parus major*, de koolmees. Echte imitators, zoals s spreeuw, rietzanger en veldleeuwerik kunnen je in verrukking brengen, maar even vaak in verwarring.

Opwinding: opeens een kraanvogel boven mijn huis. Zomaar, boven de bebouwde kom! Enthousiast geworden pak ik mijn fiets en ga in het Spanderswoud op zoek naar de niet te missen zwarte specht. Half maart is die volop actief. Als ik in datzelfde jaar pas half november mijn eerste zwarte specht hoor (en dus niet eens te zien krijg!) besef ik eens te

meer dat je vogelwaarnemingen niet kunt 'plannen'. Ik ben allang gestopt met het beloven van bepaalde soorten aan iemand die met mij op pad wil. Zelfs een algemene soort als de boomklever kan een dag lang onvindbaar blijken. Aan de andere kant is het soms juist verrassend raak. Tegen een medegenieter plaatste ik de opmerking dat het gebied waarover we uitkeken mij wel geschikt leek voor een klapekster. Riet, ruigte en veel dode of halfkale bomen, een in mijn ogen geschikte omgeving voor deze wintergast. Nog een kwartier later werd die terloopse opmerking bevestigd.

Hoewel het gangbare mij blijft boeien, fascineert mij vooral het ongewone. Vreemde nestelplaatsen, Afwijkende kleuren of zang. Vogels op ongewone plaatsen of in een 'fout' jaargetijde. Vogelgedrag is zo veelzijdig. Neem watervogels. Een aalscholver ligt zo diep mogelijk in het nat.

Zwanen zeilen hoog op het water of verdwijnen tot aan hun 'middel', de staartpunt hemelwaarts, om voedsel van de bodem te schrapen. Beide soorten zijn door zwemvliezen aan hun poten berekend op een zwemmend bestaan. Aan land maken ze een onbeholpen indruk.

Waterhoen
Vos

Foto: Helmoet Vos

Meerkoet, franjepoten en waterhoen hebben losjes aan de tenen hangende vliezen om mee te schipperen. Net als futen. Toch is hun zwemgedrag totaal verschillend. Het waterhoentje beweegt zijn kop even heftig als zijn poten om vooruit te komen. Meerkoeten duiken veel, terwijl franjepoten hun voedsel aan de oppervlakte zoeken. De rosse franjepoot laat het water kolken om het eten naar de oppervlakte te manoeuvreren. Zeeduikers verdwijnen minutenlang onder het wateroppervlak. Een meerkoet is binnen enkele tellen weer in beeld. De meeste duikvogels glijden 'gestroomlijnd' de onderwaterwereld in. Een dodaars echter

plonst onder met een gespartel alsof hij zich tevergeefs verzet tegen een onzichtbare hand die hem onder water trekt. Net als aalscholvers verstaat deze kleine fuut de kunst om bijna geheel onder water drijvend te zwemmen. Dan zie je nauwelijks meer dan een kop en hals. Voor de dodaars een beproefde methode om zijn nest ongezien te bereiken. Wat een verschil met ganzen, die net als zwanen hoog op het water liggen. Franjepoten zijn ook van die hoge zwemmers. Binnen de steltlopergroep zijn zij de beste zwemmers. Alleen de zeldzame grote franjepoot zoekt zijn eten bij voorkeur lopend. Andere steltlopers zwemmen maar zelden. Ik heb het gezien bij kluten, tureluurs, zwarte ruiters en kempaantjes, bij jonge kieviten en grutto's. Gehaast zwemmend zoeken ze, hoog op het water liggend, de oever of het slik.

Zou een huismus blijven drijven als hij te water raakt? Ik heb geen idee. Maar er zijn vogels die ik het water heb zien kiezen, waarvan ik het echt niet verwachtte. Meermalen zag ik een blauwe reiger met ingetrokken nek als een houterige kip over het water glijden. Hoog, alsof hij bang was nat te worden. Des te opmerkelijker vond ik het om te zien hoe een roerdomp zwemt: lang gestrekt, vrijwel helemaal ondergedoken. Alleen rug en kop steken boven de waterspiegel uit. Ooit zag ik een havik met zijn vleugels roeiend een volwassen bergeend aan wal brengen. De geslagen eend fungeerde als vlot. Een bekende zwemmer, de kokmeeuw heeft mij meermalen verrast op een dunne, kale boomtak. Met dezelfde vanzelfsprekendheid waarmee de vogel op een straatlantaarn landt. Vroeger zag ik kokmeeuwen zelfs op het wiebelende uiteinde van een televisieantenne.

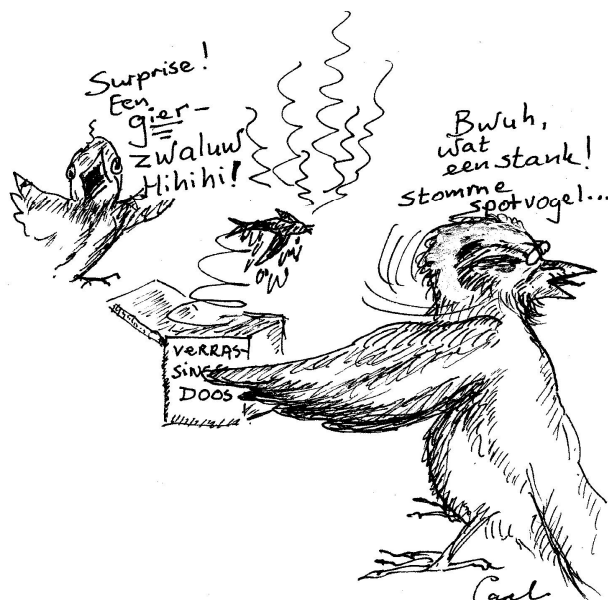
Grappige voorvallen zijn vogelvergissingen. Frank van de Weijer deed ooit in De Korhaan verslag van een havik op zijn rug. Een vriend van mij zag een boomkruiper langs zijn broekspijp omhoog klauteren. Een absolute niet-zwemmer is de spreeuw. Als je die toch bezig ziet om wat lekkers uit een vijver te vissen en hij raakt het nat, dan moet je wel lachen om de schrik die optreedt. Met een echte, geërgerde spreeuwenkrijs fladdert hij als een beschonkene naar een veiliger plek.

De categorie 'verdwaald' zou dit artikel extreem veel langer kunnen maken. Een 'dwaalgast' is een soort die onverwacht in Nederland verschijnt. Voor mij is een strandleeuwerik boven een van de Gooise voetbalvelden ook een 'dwaler'. Een bonte kraai in juli is ook niet bepaald gangbaar. Dat

was hij zelfs niet in de jaren dat hij als wintergast nog volop in ons gebied te zien was. In mijn aantekeningen staan zulke waarnemingen met een vet uitroepteken genoteerd.

Een lastige neiging waarop ik mijzelf betrap, is

dat ik verrassingen probeer te verklaren. Maar bovenstaande voorbeelden laten zich voor het overgrote deel niet duiden. Misschien zijn ze daarom juist wel zo apart en onvergetelijk. Waarschijnlijk is een groot deel van onze hobby een kwestie van signaleren, ondergaan en vooral genieten.

Website van VWG 't Gooi in een nieuw jasje

Wobbe Kijlstra

Interview met webmaster Dirk Prop

De website is een van de visitekaartjes van de Vogelwerkgroep. Tijdens dit interview werd nog hard gewerkt aan een nieuwe opzet. In dit interview geeft Dirk aan, waarom een nieuwe website nodig is en wat we ervan mogen verwachten. Via de Nieuwsbrief zal worden geïnformeerd zodra de nieuwe site in de lucht is. Ben je na het lezen van dit interview nieuwsgierig, neem zeker een kijkje op www.vwggooi.nl.

De eerste vraag aan Dirk is waarom eigenlijk een nieuwe website, is er iets mis met de huidige site?

De huidige website is gemaakt in 2007, samen met Helmoet Vos. De inhoud ervan is daarna enorm uitgebreid. De basisstructuur is ongewijzigd gebleven, maar in de interne omgeving is veel veranderd. Sommige van die veranderingen hebben direct invloed op de werking van de website. Grootste kwelgeesten voor webbouwers zijn de telkens vernieuwde versies van browsers. Dit zijn programma's op de pc die zorgen dat je webpagina's kunt

bekijken, zoals Internet Explorer en Firefox. Als er dan weer eens een nieuwe versie van een browser uitkwam, waardoor de opmaak van onze website een puinhoop was geworden, moest ik tot diep in de nacht uitpluizen hoe ik dit kon herstellen. Zo was het voor sommige mensen niet mogelijk de pagina te vinden waar je je als lid aan kunt melden. Dit was de druppel: er moest een nieuwe website komen. Denk overigens niet dat dit soort problemen alleen bij onze website optreden. Bij veel professionele sites zie je hetzelfde.

Wat kunnen bezoekers van de nieuwe site verwachten?

De inhoud van de informatie op de website zal grotendeels gelijk blijven. De vormgeving wordt anders. De lay-out zal ruimer worden. Vroeger was het zo dat je bij het openen van de website zoveel mogelijk informatie moest tonen. Inmiddels zijn de internetgebruikers gewend dat ze op een website verticaal kunnen scrollen en daarom zie je tegenwoordig dat de websites veel ruimer zijn opgezet. De nieuwe website zal dus rustiger ogen.

Wat in ieder geval hetzelfde blijft, is de banner boven de website met wisselende natuurfoto's. Dit vind ik het mooiste onderdeel en dit is de afgelopen jaren een groot succes geweest. Fotografen kunnen een foto insturen in een smal formaat, waarbij de enige eis is dat het een natuurfoto is die gemaakt is in ons werkgebied of tijdens een excursie. Het smalle formaat geeft natuurlijk beperkingen maar is qua compositie ook een uitdaging voor de fotograaf. De banner blijft een maand boven de website staan en wordt het begin van de maand vervangen door een volgende inzending. Tientallen leden hebben de afgelopen jaren een bijdrage geleverd. Ook bij de nieuwe website kunnen ze dit doen.

Kunnen leden zelf ook actief zijn op de website of stukjes aanleveren?

Ja, zeker, je kunt op veel manieren bijdragen. De foto boven de banner heb ik al genoemd. Maar je kunt ook zelf een stukje schrijven. Stuur het op naar webmaster@vwggooi.nl, liefst nog met een fotootje, en het wordt zo snel mogelijk geplaatst. Soms krijg ik een excursieverslag nog op de zelfde dag van de excursie. Die kan dan direct geplaatst kan worden. Dat wil je natuurlijk het liefst, dat de informatie actueel is. Nieuw is dat iedereen onder een artikelje commentaar kan leveren, zoals je dat tegenwoordig op steeds meer nieuwssites ziet, zoals nu.nl en geenstijl.nl. Ook gaat het forum weer herleven. Dat was in de koelkast gezet, omdat ik teveel spamberichten binnenkreeg die ik telkens moest verwijderen. Op de nieuwe site is dit afgevangen door de zogenaamde CAPTCHA methode waarbij je een paar cijfers en letters van een plaatje in moet vullen. Het forum is het middel om op de website 'met elkaar in gesprek te zijn.

We hebben de website en De Korhaan, waar moet je nu zijn voor welke informatie?

Op de website vind je vaste informatie over de Vogelwerkgroep, zoals de statuten, contactgegevens en informatie over de

afzonderlijke werkgroepen. Vergeet vooral de rapporten niet die over de afgelopen decennia zijn uitgebracht. Dit is een schat aan informatie, die gewoon online beschikbaar is. Daarnaast bevat de website actuele informatie over het programma en zaken die zich op natuurgebied in onze regio hebben voorgedaan. Als je wilt weten of er komende weekend een excursie is dan is het gemakkelijker om even op de website te kijken dan De Korhaan te zoeken die ergens onderop een stapel ligt.

Eigenlijk is er geen strakke scheiding tussen de website en De Korhaan. Het is aan de schrijvers zelf om te bepalen. Vind je het leuk dat je stukje snel via internet beschikbaar is dan laat je het op de website zetten. Maar wil je het liever op papier, dan stuur je het naar de redactie van De Korhaan. Of zoals ook vaak gebeurt, beide. Bij ons is De Korhaan onveranderd populair. Website en De Korhaan zullen daarom naast elkaar blijven bestaan. Ze vullen elkaar aan.

Kun je aangeven wat een webmaster zoal doet

Ik zorg dat de website in de lucht blijft en telkens met nieuwe informatie wordt gevuld. Die krijg ik spontaan opgestuurd en soms spoor ik mensen aan om een bijdrage te leveren. De tijd die ik er aan besteed is heel wisselend. Het opzetten van de nieuwe website is een enorm karwei, vooral omdat de bestaande informatie ook overgezet moet worden. Ik had hiervoor onvoldoende tijd en ik ben daarom blij dat ik dankzij een bijdrage van het Dineke Sluijter Vogelfonds wordt geholpen door René Stuuut, een professionele webbouwer.

Overigens onderhoud ik de website niet alleen. Het meest bekeken onderdeel van de website is het Programma en dit wordt door Wouter Rohde bijgehouden. De fotografen hebben een eigen portaal dat zij zelf bij kunnen houden. De Nieuwsbrief wordt verzorgd door Egbert Leijdekker.

Tot slot: waarmee zouden we je kunnen helpen?

De website is pas succesvol als het een informatieplatform is voor en door de leden. Zoals ik eerder al zei, kun je op verschillende manieren bijdragen: van het leveren van commentaar tot het schrijven van artikelen. En als je het leuk vindt kunt je ook samen met mij webmaster worden. Je hebt dan zelf invloed op hoe de website er uit komt te zien. Als je interesse hebt laat dat dan weten. Het is wel handig dat je in dat geval enige ervaring hebt met het beheren van websites.

De Groene Academie is online

Alle natuurcursussen in Noord-Holland op één website! Vanaf nu heeft de Noord-Hollandse burger één website voor alle natuurcursussen: www.degroeneacademie.nl De Groene Academie is het centrale loket waar vraag en aanbod van opleidingen in natuur en landschap samenkomen. Natuurliefhebber, actief vrijwilliger of werkend in de natuursector? De Groene Academie biedt een brede keuze in kennis en training in natuurcursussen op maat. Kijk op www.degroeneacademie.nl

Betrekken bij Groen

De Groene Academie is een initiatief van de samenwerkende terreinbeherende en natuurorganisaties in Noord-Holland*. Zij hebben de ambitie de Noord-Hollandse burger te betrekken bij het groen in hun directe leefomgeving en bundelen hun krachten. Vanuit deze visie is het idee ontstaan om het gezamenlijke aanbod op één plek aan te bieden.

Doe mee!

Organiseer jij regelmatig cursussen, bijvoorbeeld over natuureducatie of onderhoud? De Groene academie kan ook jouw podium zijn! De website van de Groene academie staat open voor alle organisaties en zelfstandige docenten met natuurcursussen in Noord-Holland. Zo krijgt de natuurliefhebber toegang tot een veelzijdige en brede keuze.

Vragen of interesse?

Mail naar info@degroeneacademie.nl

* De terreinbeherende organisaties en natuurorganisaties werken in de provincie Noord-Holland samen onder de naam TBO. De partners zijn Amsterdamse Bos, IVN Noord-Holland, Goois Natuurreservaat, Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten, Milieufederatie Noord-Holland, Recreatie Midden-Nederland, Recreatie Noord-Holland, Recreatieschap West-Friesland, PWN, Staatsbosbeheer en Waternet

Steltloperexcursie

Albert Allema

‘Onder de bezielende leiding van de geweldige gids Wouter gingen de gehoorzame onderdanen op pad om naar steltlopers te kijken.’ Tot zover letterlijk gedichterd door Wouter himself. Nu even serieus. Als vervolg op de informatieve opfrisavond over steltlopers, gingen wij het veld in om de steltlopers nu in de praktijk te oefenen. Hoewel het ons aanvankelijk werd verboden om naar andere vogels dan steltlopers te kijken, is aan de soortenlijstjes hieronder te zien dat dit verbod niet gehandhaafd is.

Op deze rustige tweede paasmorgen, verzamelden wij ons om half 8 bij station Bussum Zuid. Na wat geharrewar over de zitplaatsverdeling vertrokken wij, met als plan om via het landje van Geijssel bij de Pier van IJmuiden te belanden en op de terugweg bij voldoende tijd de IJdoornpolder aan te doen.

Scholekster
Doorn

Foto: Pieter

Al snel stonden we bij het landje van Geijssel

door onze telescopen te koekeloeren. Hier was al veel te zien; ook aan steltlopers geen gebrek. Door uw verslaggever werden genoteerd: grutto, tureluur, scholekster, kievit, kemphaan, rosse grutto, bonte strandloper, IJlandse grutto, kluut, slobend, meerkoet, smient, krakeend, bergeend, wilde eend, wintertaling, lepelaar, grauwe gans, zilvermeeuw, blauwe reiger en witte kwikstaart.

Enige tijd later arriveerden we bij de Pier van IJmuiden, waar het door het mooie weer goed toeven was. Wat soorten betreft hadden we er iets meer van verwacht, maar steenloper, bonte strandloper en paarse strandloper waren mooi van dichtbij waar te nemen. De oeverpieper was een toppunt, hoewel we die eigenlijk vandaag niet mochten zien. Schrijver dezes heeft nog enkele soorten aan het lijstje toe kunnen voegen, door aan de aanwezige vissers te vragen welke vissen zij op de kant hadden liggen. Ook hebben deze vissers uitgelegd waarom de ene visser schar vangt en de andere kabeljauw, en waarom andere vissen op dit moment niet worden gevangen. Het lijstje 'nieuwe' soorten: wulp, steenloper, paarse strandloper, aalscholver, oeverpieper, middelste zaagbek, rotgans, kleine mantelmeeuw, stormmeeuw, zwarte zee-eend, fuut, kabeljauw, schar (beide op de kant liggend), ree (in het duin), kauw (in het dorp).

Vervolgens was onze geweldige leider toe aan een sanitaire stop. Tot zijn verbazing was er bij die plek ook vis verkrijgbaar. Daarom hebben we hier ook maar een vis genuttigd, alvorens verder te gaan naar de volgende stop.

De volgende stop was de IJdoornpolder, nabij

Korhoender op de Sallandse heuvelrug

Wobbe Kijlstra

De inburgeringsproblemen van de Zweden

De Sallandse Heuvelrug met kans op de laatste echt in het wild levende korhoenders stond voor 28 maart op het programma. Een wandeling door dit schitterende gebied met kans op klapekster, zwarte specht, en hei- en bosvogels, wat heeft een mens nog meer nodig om enthousiast te raken. Het weer, ja het weer zat ook mee, met regen die pas in de middag verwacht werd. Een klein groepje stond om 5.00 uur klaar om met Frank van de Weijer naar Nijverdal af te reizen. Daar stond Erik Hans van Stigt Thans ons al op te wachten en kon de pret beginnen.

Al snel konden we de hele riedel aan mezen afstrepfen. die de opkomende zon toezongen. Een van de kuifmezen leek ons te volgen en er voor te zorgen dat we wel de goede kant op gingen. De weg kwijt raken is een groot probleem. Iedereen die wel eens in dit gebied is geweest, weet dat er een doorgaande weg is, die in de baltstijd afgesloten wordt om de korhoenders ruim baan te geven.

Durgerdam. Vanaf de ring van Amsterdam naar het noorden begint direct het landelijke landschap. In de IJdoornpolder hebben we het vogelkijkscherm bezocht en de plek met uitzicht over het meeuweneiland. Uiteraard hebben we ook een blik geworpen over de rest van het landschap. Onze leider wist te vertellen dat flamingo's vandaag tot de steltlopers behoren.

Flamingo

Foto: Frans van Lier

Vandaar dat we deze ook uitgebreid mochten bestuderen. Ook de blauwborst en de zwartkopmeeuwen werden door ons enorm gewaardeerd! Al met al leverde dit het volgende rijtje 'nieuwe' soorten op: flamingo, knobbelzwaan, brandgans, torenvalk, blauwborst, rietgors, havik, zwartkopmeeuw, merel, houtduif.

Het was zonder meer was een mooie dag, waarop veel is gezien, hoewel het niet altijd binnen de vooraf opgestelde regels viel. Gelukkig maar dat Wouter dit ons kon vergeven, anders hadden we veel gemist.

Op de hei namen de veldleeuweriken en roodborsttapuiten het van de mezen over. De verstilde en berijpte omgeving kwam langzaam tot leven. Alleen nog geen korhoen en wat doe je al je zelf de vogels niet kunt vinden. Je gaat op zoek naar andere vogelaars. We troffen een groepje aan de andere kant van de heuvel en dat bleken de leden van de lokale Vogelwerkgroep IVN afdeling Hellendoorn-

Nijverdal. Enthousiaste en bevrogen vrijwilligers, die alles in het werk stellen om het leefklimaat van de korhoenders te bevorderen. Het afsluiten van de (doorgaande) weg zorgt dat de korhoenders in de baltsperiode het relatief rustig hebben en er geen verkeersongevallen plaatsvinden. Zij hadden die ochtend drie hennen gezien, maar de Zweden waren in geen velden of wegen te bekennen. Het duurde eventjes voordat ik door had dat met Zweden de geïmporteerde hanen bedoeld werden en wat blijkt: 'inburgeringsproblematiek'. Het polderen tussen de vrijwilligers, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten heeft de nodige voeten in aarde gehad met uiteindelijk als uitkomst dat een aantal korhoenders uit Zweden gehaald zou worden. In de hoop natuurlijk dat deze ervoor zorgen dat de stand in Nederland op peil blijft. De mensen in Zweden hadden raar opgekeken. 'Julie willen korhoenders, dood of levend.' In Zweden is het een vogel waar immers gewoon op gejaagd wordt. Eenmaal terug kon het experiment beginnen. De hanen werden losgelaten en wat blijkt. Het Zweedse korhoen begint minstens twee weken later met de balts dan de Nederlandse hen gewend is. De dames zaten deze ochtend voor niets te wachten. Voor de heren is de baltsperiode nog niet begonnen. Sterker nog, ze zaten waarschijnlijk niet eens meer in de buurt. De Zweden hebben een veel groter leefgebied dan de 'postzegel' bij Nijverdal; aparte plekken om te rusten, foerageren en om te baltsen. Het zou zeer wel kunnen dat de Zweden een paar natuurgebieden verderop zaten. Ondertussen moesten we onze aandacht verdelen tussen de inburgeringsproblematiek

van de Zweden en een klapster die in de zon pronkte in de top van een dode boom. Stel nu dat de Zweden onze hennen vinden, is er dan kans op nageslacht, vroeg een van ons. Ja, het uitbroeden van de eieren, dat lukt waarschijnlijk wel; daarna wordt het tocht moeilijk. Waarschijnlijk is er gewoon te weinig te eten voor de jongen en is dat de reden dat ze het niet redden.

Laat die Zweden dan voorlopig maar lekker eigenwijs zijn en te laat op het appel komen. Dat voorkomt in ieder geval dat de jongen de hongerdood sterven, bedacht ik me. Ook, wat een verhaal, niets menselijks is vreemd aan die korhoenders. Het is toch te hopen dat het met hulp van de inspanningen van deze vrijwilligers lukt het korhoen voor Nederland te behouden.

Voor ons helaas geen korhoenders, maar naast de klapster, wel raven. Onze dag kon niet meer stuk met zeven pestvogels in vol ornaat in een boom. Ze waren afgekomen op de veenbessen. Uit de boom, snel naar de grond en met een paar veenbessen in de bek weer terug in de boom en plots waren ze verdwenen. Misschien wel naar Zweden, wie zal het zeggen.

De inburgeringsproblematiek van de korhoenders nemen ze ons niet meer af. Frank en Erik Hans bedankt voor het organiseren van deze excursie. Volgend jaar 'Sallandse Heuvelrug' doen!

Foto klapster: Paul v.d. Poel

Uilenkast gekraakt door boomklevers

Helen Goote

Ik was wat beteuterd dit voorjaar, omdat na jaren genoten

te hebben van een familie bosuil in onze tuin, dit jaar het hok waarin ze altijd broeden leeg bleef. Nadat Ronald Beskers onze kast had gecontroleerd en die onbewoond bleek, hoorde ik later van hem dat van de 60 kasten die hij nagekeken had er slechts zes bezet waren. Vorig jaar had hij rond dezelfde tijd ruim 20 kasten met broedende bosuilen. Vreemd, een goed muizenjaar naar we horen en toch zo weinig bosuilen op eieren. In ieder geval konden mijn man en ik ons dit

jaar dus niet verheugen op kleine uilskuikentjes in onze tuin. Geen grijze donsballietjes die gezamenlijk, zij aan zij gezeten op een tak van een grove den, nieuwsgierig de grote wereld om hen heen bekeken. Het was even slikken.

Metselwerk

Ik kon het toch niet laten om, als ik bezig was in de keuken, door mijn keukenraam dat uilenhok in de gaten te houden, je weet maar nooit. En op een dag, het was half maart, zag ik tot mijn stomme verbazing een paartje boomklevers aldoor de grote uilenkast in en uit vliegen. Toen ik nog wat beter oplette, zag ik dat ze aldoor stukjes schors van de stam van een grove den afpeuterden en daarmee het

hok invlogen. Nadat ik er mijn verrekijker bij had gepakt, ontdekte ik tot mijn nog grotere verwondering dat er op de onderste rand van het invlieggat een randje modder gesmeerd was....!

Begin april

Dit paartje leek van plan de uilenkast als broedplek te gaan gebruiken en was bezig om dat voor hun immense gat met modder te verkleinen tot er een openingetje over bleef waar alleen de klevertjes doorheen zouden kunnen. Een metselwerk van heb ik jou daar! In voorgaande jaren hadden boomklevers in de achtertuin een oud spechtennest als nestplek gebruikt, een rond uitgehakt gat in de stam van een berk. Ook dat vlieggat van een paar centimeter werd toe met modder verkleind tot een piepklein gaatje. Dat vergde minimale arbeid vergeleken bij het grotendeels dichtmetselen van de opening van een uilenkast, die een diameter heeft van 15 cm. Toen ik die kleine vogeltjes bezig zag met kloddertjes modder in dat 'uilenhok', dacht ik nog dat de klevertjes wel door zouden krijgen dat het verkleinen van deze entree niet te doen zou zijn, maar niks hoor.

Prestatie

Na weken metselen is het de kleine rakkers gelukt om de ingang van het uilenhok praktisch

Ontvangen literatuur

Samenstelling: Paul Keuning

Een persoonlijk gekleurde selectie uit de vogeltijdschriften.

Een duik in de tijdschriften:

Opvallend nieuws, dit wist ik echt nog niet! Wat doet een insectenetende zwartkop in een koud, nat voorjaar? De auteurs zagen in het koude voorjaar van 2013 op 30 april een paartje zwartkop de bloesem van een pruimenboom inspecteren. Ze zullen daar wel insecten zoeken, was hun veronderstelling. Maar wat bleek? Ze snoepten van de nectar in de bloem. Tijdens de erop volgende koude dagen tot 6 mei zag Ate Dijkstra dat de nectar uit nog tientallen bloemen werd gezogen. Na 6 mei werd het warmer en waren er weer voldoende insecten. Is het toeval, of schrijven de vogelaars uit Zuid-Kennemerland zulke boeiende artikelen? Dit is wel de tweede keer op rij, dat ik uit hun blad een artikel bespreek.

Fred Koning 'Alternatieve energiebron voor de fitis en de braamsluiper'.

Ate Dijkstra 'Nectar drinkende zwartkoppen'.

Uit de Fitis jrg 51 (1) maart '15 VWG Zuid-Kennemerland.

helemaal dicht te maken. Ik vind dit een ongelofelijke prestatie. Te bedenken dat een boomklevertje 23 gram weegt, tegen een bosuil 500 gram. Deze uilenkast is dan ook een riante villa voor de kleine vogeltjes!

Het broeden kan beginnen

In de grote vliegdennen voor het keukenraam, waarin andere jaren altijd de bosuilen te bewonderen zijn, daar zie ik nu die boomklevertjes druk in de weer met het los pikken van schors om daarmee regelrecht de kast in te vliegen. Er moet onderhand een vracht aan schorsnippers op de bodem van het hok liggen. Het bed is vast zo goed als na klaar voor de eieren die straks gelegd gaan worden.

En dan krijgen we over een week of wat ook nog de pret van de kleine, jonge boomklevertjes die hun kopje door dat kleine moddergaatje naar buiten steken.

Dat een uilenkast ook zonder bosuilen zoveel verwondering en blijdschap kan geven!

TJIFTJAF met gestolde pollen rond de snavel.

Foto: Fred Konina

Er is verschil tussen waarnemen en interpreteren. Die vogel steekt haar kop in de bloem, dus zal ze wel op zoek zijn naar eetbare insecten in die bloem: dat is dan de foute vooronderstelling. De Duitse vogelonderzoeker R. Prinzinger publiceerde al in 1972 over nectar als aanvullend voedsel voor de zwartkop. In de artikelen van Fred Koning en Ate Dijkstra staan foto's van een braamsluiper, de tuinfluiter en een tjiftjaf met een opvallend gestold kegeltje boven de snavel.

Om het voedselprobleem in een koud voorjaar op te lossen maken sommige soorten graag gebruik van nectar. Die suikers zijn namelijk direct opneembaar en dat is zeker van belang wanneer deze vogels extra energie nodig hebben op hun retourvlucht uit Afrika. Vreemd genoeg is hier in Nederland weinig over bekend. Blijkbaar is het waar dat wat je echt niet verwacht, ook niet waargenomen wordt. Voorjaar 2013 werden in het Zwanenwater enkele vogels met nectar op de veren aangetroffen. Die vogels zijn te herkennen aan de samengeklonterde veertjes op het voorhoofd, net boven de snavel. Die aan elkaar klevende veren vormen een klein

Wat stond er nog meer aan interessante artikelen in de vogelbladen?

De Dompchoorn jrg. 49 (1) 2015. Natuur- en Vogelwacht Vijfherenlanden. De weidevogelgroep is een stabiele groep waar op hoog niveau aan weidevogelbeheer gewerkt wordt.

Weidevogelbeheer gaat een stap verder dan nestbescherming: het betekent vooral ook zuinig zijn op de pullen. Verder is de vogelwerkgroep actief met nestvlotjes voor de zwarte stern, atlasblokken tellen en watervogeltellingen. Naast de PTT-telling wordt er gewerkt aan een avifauna voor de hele Vijfheerenlanden, dat is Vianen en omgeving.

Tussen **Duin en Dijk**, jrg. 14 (1) 2015. Orgaan van de Samenwerkende Vogelwerkgroepen in Noord-Holland H. Vader en A. Ehrenburg brachten de stand van de broedvogels in het Amsterdamse Waterleidinggebied in kaart. Met alle soorten

'neushoortje'. Dit hoortje is samengesteld uit opgedroogde pollen van nectar. Bij vier soorten werd de aanwezigheid van nectar vastgesteld: bij de braamsluiper, de tjiftjaf, de tuinfluiter en bij het vuurgoudhaantje. De tuinfluiter heeft de pech dat ze pas in het overwinteringsgebied gaat ruïen, daarom vliegen zij nog lang rond met zo'n kegeltje boven de snavel.

In de literatuur werd dit verschijnsel in 1959 beschreven door de Engelsman Ash. Hij trof vooral pollen aan van citroenbomen uit Zuid-Europa. De oudste waarneming van nectar drinkende inheemse vogelsoorten is echter van de grootvader van Charles Darwin, Erasmus Darwin, die leefde van 1731 tot 1802. Hij zag een fitis de nectar van een bloeiende keizerskroon eten.

Prinzinger zag in 1988 in Israël braamsluiers en zwartkoppen snoepen van de nectar van vers aangeplante eucalyptusbomen. Daaruit blijkt dat alle vogels van het geslacht *Sylvia* hun energievoorraad aanvullen met nectar. Tot het geslacht *Sylvia* horen, behalve de braamsluiper en de zwartkop, ook de grasmussoorten. Tijdens en na de trek heeft het vrouwtje veel energie nodig om in broedconditie te komen. Of nectar een incidentele aanvulling op het menu is, of dat dit hoogenergetisch voedsel structureel genuttigd wordt moet nog worden onderzocht. Zeker iets om op te letten.

Wees er op bedacht dat op koude, regenachtige voorjaarsdagen de braamsluiper en de tjiftjaf niet alleen op de insecten jagen bij bloeiende wilgenkatjes, maar dat zowel de insecten als de nectar aantrekkelijk zijn voor deze vogels. Een grappig neveneffect van de nectarconsumptie is, dat zwartkoppen met de aanklevende stuifmeelkorrels ook nog eens meehelpen aan de bestuiving van bloemen.

moeras/rietzanger, eenden en de ralachtigen gaat het slechter dan de landelijke trends. De fluctuaties in de waterstand en het dichtgroeien van het gebied zou met beter beheer door Waternet kans op herstel kunnen bieden.

Dutch Birding, jrg. 37 (1) '15. tijdschrift over Palearctische vogels. H. Shirihai et al.

'Endemische broedvogels van de Juan Fernández-archipel voor de kust van Chili' G. Ottens 'Huis kraai met kenmerkende ondersoort in Hoek van Holland'. Voordat het uitroeien begon van de kleine populatie, in opdracht van de rijksoverheid in 2014, merkte de auteur een ondersoort op met een opvallend lichtgrijze kraag. A. Bos 'Broedgeval van grote kruisbek op Hoge Veluwe in voorjaar 2014'. Verder nieuwe, interessante aanvulling op de gegevens

van de 'Birds of Kazakhstan, deel 6'.
Fitis jrg. 51 (1) 2015. VWG Zuid-Kennemerland. Chr. Brunner 'Onverstoorbare blauwe reigers'. Op 30 meter afstand naast de reigerkolonie werd in Heemstede zonder verstoring een groot nieuw zorgcentrum gebouwd. N. Graafsma 'Wel en wee van een visdiefkolonie'. Hoe bescherm je een kolonie op het dak van een bedrijfspand en zou monitoren met een drone uitkomst bieden? L. Buckx 'De beste teldag ooit viel op 11 oktober 2014. Bij trekpost Parnassia werden alle piepersoorten waargenomen, behalve de Mongoolse pieper
De Kruisbek jrg. 57 (5) nov.'14. Vogelwacht Utrecht M. van Leeuwen 'Utrechtse scholeksters in de kijker'. Met kleurringen wordt het trekgedrag van scholeksters in de gaten gehouden. B. Nolet & R. Nuijten. 'Kleine zwanen op trek. Migratie verloopt langzamer in het voorjaar door ijsvorming'. B. Hermans et al. 'Broedvogels van bosgebied Nieuw Wulven, bij Houten' Meldpunt brengt 'Wildlife crime' in beeld. Het meldpunt voor vernietigde dassenburchten, kapot gemaakte eieren, vergiftigde vogels, of omgezaagde nestbomen is www.wildlifecrime.nl.
De Kruisbek jrg. 58 (1) febr.'15. Vogelwacht Utrecht. Na 25 jaar in een nieuw jasje. Het is goed te zien dat er een professionele vormgever aan te pas is gekomen. Mooi blad, leest prettig, voldoende rust op de bladzijden. Inhoud: L. Kramer & A. v. Duijvenboden 'Weidevogels Lopikerwaard'. De meeste vogels hadden baat bij de natte omstandigheden. A. Schorthinghuis en T. Schrijvers. 'Twintig jaar midwintertelling bij Kockengen'. Opvallend dat de steltlopers nagenoeg ontbraken. De nijlgans is vanuit het niets sinds 2010 met 232 exemplaren aanwezig.
Landschap Noord-Holland jrg. 42 (1) 2015. Orgaan van Stichting. Landschap Noord-Holland. M. Verschoor. 'De Eilandspolder, weidevogelparadijs bij Driehuizen'. Hier staat alles in het teken van de weidevogels. Een vaartochtje met de boswachter. F. Buissink 'De Razende Bol'. Spannend onbewoond eiland én waardevol natuurgebied voor de kust van Den Helder. Ruben Smit, cineast van de film over de Oostvaardersplassen gaat hier een film opnemen over zeehonden en de dwergster, dat aandoenlijke, kwetsbare vogeltje.
NatuurNabij jrg. 43, winter 2014-2015. IVN Eemland. De fotowerkgroep illustreert met aantrekkelijke foto's een wandeling door de Birk, tussen Soest en Amersfoort.
De Tringiaan jrg. 38 (1) maart 2015. VWG Schagen en omstreken. I. R. Hovinga. 'Weidevogelbeheer in West-Friesland'. De jaren vijftig van de vorige eeuw komen niet meer terug en waarschijnlijk de kempaan en de watersnip ook niet, maar met verhoogd waterpeil en plas-dras gebiedjes zijn voor de grutto al goede resultaten bereikt. G. Langedijk 'Kerkuilen in Noord-Holland'. Het aantal broedparen van kerkuilen is nog nooit zo hoog geweest. F. Vloemans 'Vogelgriep'. Een goed achtergrondartikel.
Sovon-Nieuws jrg. 27 (4) dec. 2014. M. Hornman & E. v. Winden 'Midwintertelling januari 2014: flinke aantallen bij zeer zacht weer'. A. Boele 'Zeldzame broedvogels 2014: een bijzonder jaar'. V. de Boer & A. de Jong. 'Broedvogels tellen met je tablet'.
Sovon-Nieuws jrg. 28 (1) maart 2015. O. Klaassen. 'Spectaculaire resultaten door telgroepen bij grote slaapplaatsen'. A. Boele & E. v. Winden 'Visarend op doorreis'. J. van Bruggen 'Huiszwaluw, bescheiden stapje vooruit'. W. v. Manen 'Winterse zanglijsters, onopvallende thermometers'. J. Schoppers. 'Zo tel je gierzwaluwen'. J. Schoppers 'Op zoek naar de laatste blauwe kiekendieven'.
Vanellus jrg. 68 (1) febr. 2015. Bond Friese Vogelwachten. W. Bruinsma. 'Net aaisykje'. Geen Kievitseieren rapen: in een tot de nok toe gevuld zaaltje in Wirdum bespreken ruim tweehonderd 'aaisikers' de uitspraak van de Raad van State. W. Dijkstra 'Probleem met ganzen duurt voort'. ganzen vreten het gras op en ze jagen de overheid op kosten. De provincies komen met eigen plan van aanpak. W. Dijkstra 'Weidevogels nog te redden als boeren het roer omgooien'. Een stevig tweegesprek tussen Theunis Piersma en Pieter Breuker, twee eigenzinnige wetenschappers. W. Bruinsma. 'Kijken met het oog van de fotograaf'.
Het Vogeljaar jrg. 63 (1) 2015. M. de Boer zijn artikelenserie over wat interesse opwekt bij vogels. Ditmaal over vogelzang. E. Janssens 'Aveyron en Cevennes'. E. Bruining. 'Tussen vogels en mensen'. Over het Vogelhospitaal in Naarden. F. Tombeur 'Veldleeuweriken in agrarisch gebied. Verkenning in de omgeving van Westdorpe, Zeeuws-Vlaanderen. In de marktwerking tussen natuur en landbouw staan de vogels buiten spel.
Vogels+ jrg. 2 (1) maart 2015. Tijdschrift voor vogelaars van Vogelbescherming Nederland. Tekenen de petitie tegen fatale uitbreiding vluchten op Lelystad op <http://petities.nl/petitie/geen-uitbreiding-luchthaven-lelystad--2>. R. Buijter. 'Geluid zegt meer dan duizend beelden'. R. de Vos 'De marsroute naar een duurzame wereld'. Strategisch meerjarenplan 2015 – 20120. R. v. Beusekom 'Grote zilverreiger', een succesnummer. R. v. Beusekom. 'Extra support voor elftal bedreigde rode lijsters'.
Vogelbalans 2014 Thema Wetlands. Nederland heeft met 5 miljoen watervogels en een groot areaal aan wetlands een grote internationale verantwoordelijkheid, maar de toestand van de Nederlandse wateren laat te wensen over.
Onze Waard jrg. 45 (1). Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard. C. Stam. 'Zeldzame vogels in de Alblasserwaard. Andeweg 'Het weidevogelvoorjaar van 2014. Goede communicatie is een voorwaarde wil je met succes pullen verplaatsen voordat er gemaaid wordt.

De hier besproken tijdschriften zijn er voor alle leden van onze Vogelwerkgroep. Nieuwsgierig geworden naar één van de zeer beknopt samengevatte artikelen? Neem op een lezingavond even contact op met één van de bestuursleden, of met Paul Keuning 06-39007447

Ledenmutaties

Nieuwe leden

W. W. Verheijden	1241 AX Kortenhoef
W.T. W.T. Hoed	1241 AX Kortenhoef
F. F. Bossina-Schols	1404 BG Bussum
R. R. Lunteren	1019 BX Amsterdam
H. H. Piek	1244 PE Ankeveen
T.J. T.J. Berg	3452 LN Vleuten
A. A. Meijer-Sterk	1215 JB Hilversum
H. H. Feder	4194 AG Meteren
M. M. Leenen	3734 AB Den Dolder
Y. Y. Berghorst	1251 KL Laren

Adreswijzigingen

M. Beugelaar	1403 XK Bussum
--------------	----------------

Opgezegd

J. Brandjes	1411 CP Naarden
J. Hamel	1214 KJ Hilversum
M C J. Flink-Van Zandvoort	1405 AV Bussum
H. van de Ploeg	8166 JR Emst
J. Snijder	1403 SW Bussum 1243 KB S Graveland
R. Zindler	1223 GD Hilversum
M A. Welsby	1276 JJ Huizen
M. Overmaat	1211 BH Hilversum
A J. Wilhelm	1214 LK Hilversum
J. Frambach	3621 TA Breukelen
JHL. de Rooij	3755 GM Eemnes
CW. Wiarda	1382 MN Weesp
E. Beeftink	1382 MN Weesp
J. Tom	

I. Grob

1052 HN Amsterdam

Een kraai bij Siena

*Hoe een kraai vliegt over de heuvels
bij Siena: een verkreukelde zwarte lap
boven het koperen landschap.
Werkt zich rot, denk je van onderaf,
met die averechtse vleugels.*

*Door de kijker zijn slimme snavel,
zijn eigenwijs hoofd: hij lapt
het toch maar. Niet de begaafde
vlechtwerken boven de stad
van de zwaluwen – hij blijft een aardse*

*zitter, die heeft gedacht:
waarom zij wel verdomme? En is opgestegen
om zich verbaasd te begeven
naar dit veel te grote blauw.*

*Hoe zich deze woorden bewegen
ongeveer van mij naar jou.*

Willem van Toorn

Uit: De Vogel, een bloemlezing.

Uitg.: Erven Thomas Rap, Baarn

Ooievaars

Foto: Peter van den Bos

Programma

**De lezingen en de contactavonden worden gehouden in de Infoschuur 't Gooi,
Naarderweg 103, 1217 GL Hilversum (bij de natuurbrug).**

**Aan de excursies kan worden deelgenomen door alle leden, zonder aanmelding
vooraf.**

Veranderingen worden aangegeven op de website en via de digitale nieuwsbrief.

Check vooraf de website aub !

Het programma op de website is leidend ten opzichte van onderstaand programma.

Maandag 27 april (Koningsdag), Nachtegalen in de Kennemerduinen, o.l.v. Margreet Bijpost. Vertrek om 05.00 uur vanaf NS-station Bussum Zuid. Om 14.00 zijn we weer terug in Bussum. Volop nachtegalen en alle andere zangvogels brengen een ode aan de koning! Halverwege gaan we aan zee koffie drinken in restaurant Parnassia (neem wat euro's mee). Dit was in 2014 de best bezochte excursie.

Vrijdag 1 mei 19.00 uur: opening van de expositie van de VWG Fotogroep in de bibliotheek van Huizen. Thema: Vogels in het Gooi in de 21ste eeuw. De tentoonstelling is van 1 t/m 22 mei.

Zondag 3 mei 2015, Deelerwoud en omstreken, o.l.v. Arnold Top

Vertrektijd 07.00 vanaf NS-station Bussum Zuid

Excursie naar het Deelerwoud en de uiterwaarden van Deventer en omgeving. Het Deelerwoud heeft een variatie aan bos en heidevogels, waarvan sommige zeldzaam in het Gooi zijn, zoals de raaf en de geelgors. Ook is er een kleine kans om wild te zien. In de loop van de ochtend gaan we naar de uiterwaarden van Deventer waar we oever- en rietvogels gaan bekijken.

Woensdag 6 tot en met woensdag 13 mei 2015, buitenland reis naar Lesbos

De inschrijving is gesloten.

Donderdag 14 mei 2015 (Hemelvaartsdag): Horsterwold, o.l.v. Frank van de Weijer en Huub Casander. Vertrektijd 05.15 uur, NS-station Bussum Zuid.

Vreemd genoeg gaan wij met onze VWG-excursies hier nooit naartoe. Een primeur dus. Het excursiedoel is De Stille Kern en omgeving. Het Horsterwold is een vrij nieuw en groot natuurgebied in (Zuidelijk) Flevoland, niet ver van het Gooi. Met 4200 hectare is het Horsterwold zelfs het meest uitgestrekte bosgebied in de IJsselmeerpolders en het grootste aaneengesloten loofbos van West-Europa. Bijzonder in dit jonge rijke gebied met verschillende biotopen is dat de toegang ook vrij is buiten de paden. Afwisselende houtopstanden, open struweel en open waterpartijen en rietland bieden een veelheid aan biotopen voor verschillende vogelsoorten. Opvallend is de hoge dichtheid aan vogels in dit voedselrijke gebied. Beleef het vroege ochtendkoor van vogelzang in dit gevarieerde en uitgestrekte gebied. Kans op o.a. wiewaal, zomertortel, raaf etc. Bent u niet bang voor loslopende Konikpaarden, runderen, vossen, boommarters, reeën en damherten? Zet uw wekker dan extra vroeg en ga mee met de vroege vogelexcursie naar dit fantastische vogelrijke gebied!

Deelnemers dienen goed te kunnen lopen. Waterdichte hoge schoenen of laarzen aanbevolen. We zijn om ongeveer 12.00 uur weer terug.

Nationale vogelweek 16 t/m 24 mei

De excursies van 16, 17 en 22 mei zijn ook toegankelijk voor niet-leden van de Vogelwerkgroep.

Zaterdag 16 mei, Wandeling Ankeveen (Bergsepada en Dammerkade) o.l.v. Piet Spoorenberg en anderen. Start om 06.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de R.K. kerk van Ankeveen. (Stichts End 21, 1244 PK Ankeveen).

In het Vechtplassengebied wemelt het in het voorjaar van rietvogels. Verborgen in het riet maken ze zich luid kenbaar met fantastische zang. In de vroege ochtend is dit koor op zijn mooist. Hier gaan we graag vroeg voor uit ons bed. Tijdens de wandeling wordt goed geluisterd en duidelijk uitgelegd welk geluid bij welke vogel hoort. Ineens is het niet alleen een orkest meer, maar onderscheid je ook de verschillende instrumenten. Daarnaast is er in de vroege ochtend ook veel te zien aan vogelleven. Purperreigers die vis aan het vangen zijn, misschien wel een ijsvogel, of een havik op jacht. Het is wel even vroeg opstaan, maar tijdens het (tweede?) ontbijt om 10.00 uur heb je dan al wel een mooie belevenis achter de rug.

Deze wandeling is voor leden en niet-leden gratis toegankelijk

Zondag 17 mei, Pier van Huizen o.l.v. Peter Jansen en Mieke Pieren-Olijhoek.

Vertrek 09.00 uur van de parkeerplaats aan de Zomerkade, bij restaurant de Haven van Huizen.

We gaan langs de Zomerkade richting de dijk. Onderweg zien we waarschijnlijk al gierzwaluwen en bij het bruggetje boerenzwaluwen. Bij het eerste uitkijkpunt kunnen we de watervogels op het Gooimeer bekijken. In het riet zitten hopelijk de kleine karekieten te zingen. Daarna lopen we terug en gaan verder naar het park achter het Hampshire Hotel. Daar kunnen we park- en bosvogels zien en als we geluk hebben de ijsvogel bij de monding van de haven. Vanaf het heuveltje kijken we richting rioolwaterzuivering en de wand van de oeverzwaluwen. Wie weet vliegen die ook wel boven de haven! Het zou zelfs kunnen dat we de Huizer eidereend zien.

Deze wandeling is voor leden en niet-leden gratis toegankelijk.

Vrijdag 22 mei, De Snip en de Aardjesberg o.l.v. Wouter Rohde.

Vertrektijd 19.30 uur van Restaurant Robert aan de Bussumergrindweg. Een relaxte avondwandeling met roodborsttapuit en bonte vliegenvanger.
Deze wandeling is voor leden en niet-leden gratis toegankelijk.

Maandag 25 mei (2e Pinksterdag) Zouweboezem, o.l.v. Izaak Hilhorst.

Vertrektijd 04.45 uur van NS-station Bussum Zuid.

Wandelexcursie Zouweboezem (tussen Meerkerk en Ameide in Z.H.). De Zouweboezem is een eldorado voor (beginnende) vogelaars. Met goed weer zitten en zingen riet- en moerasvogels vlak voor je neus. Eén van de grootste broedkolonies van purperreigers in Nederland bevindt zich hier. Verder kunnen we in het gebied ooievaar, bruine kiekendief, porseleinhoen, watersnip, kwartelkoning, zwarte stern, en blauwborst tegenkomen, naast heel veel 'gebruikelijke' soorten. Het terrein bestaat voornamelijk uit rietvelden in verschillende verlandingsstadia, die we goed kunnen overzien vanaf de kade en de dijk en vanuit een kijkhut. We zijn rond 10.00 uur weer terug.

Zaterdag 13 juni, Groene Jonker o.l.v. Peter Jansen en Antje van Slooten

Vertrektijd 08.00 uur, NS-station Bussum Zuid. Wandelen in dit prachtige gebied. We zijn aan het begin van de middag weer terug.

Zaterdag 27 juni, Bargerveen o.l.v. Dick Jonkers, Peter Jansen en Erik Hans van Stigt Thans.

Vertrektijd 05.00 uur, NS-station Bussum Zuid.

Degenen die tot nu toe nog nooit mee zijn geweest naar dit hoogveengebied hebben een heleboel gemist. Het bezoek aan dit indrukwekkende terrein is een belevenis op zich. Je moet er vroeg voor opstaan maar dan krijg je er wel een heleboel voor terug. Toppers zijn ieder jaar de geoorde futen, boomvalk, grauwe klauwier, blauwborst en wielewaal. De eerste doortrekkende steltlopers zijn al te zien op de deels drooggevalen plassen. We zullen niet alleen veel rondvliegende libellen zien, maar ook hun vleugelresten op de paden. Die wijzen op het consumeren door boomvalken. Ook zijn orchideeën waar te nemen, vlinders dartelen rond en wellicht kruist een adder ons pad. Eten en drinken, het laatste bij warm weer extra, moeten worden meegenomen. Aan het eind van de excursie strijken we nog even neer op een terrasje en gaan dan retour naar de Gooise dreven.

Zondag 28 juni, Nachtzwaluwen op de Leusderheide, o.l.v. Wouter Rohde, Michel Vlaanderen

Op veler verzoek herhalen we dit uitstapje. We hopen op de snorrende roep van de nachtzwaluw en de luide tik van de houtsnip. Vooraf aanmelden, omdat het weer wel moet meewerken:

w.rohde@xs4all.nl.

Zaterdag 15 augustus, Tiengemeten o.l.v. Dick Jonkers.

We vertrekken om 8.00 uur vanaf NS-station Bussum Zuid. Om 10.00 uur worden we overgezet door de veerpont uit Nieuwendijk. Op het eiland aangekomen maken we een rondwandeling. Deze keer gaan we in een seizoen waarin veel watervogels en steltlopers zich voorbereiden op de trek en de eerste exemplaren uit ver weg liggende broedgebieden al zijn gearriveerd. De steltkluten, die op het eiland broeden, zullen nog wel aanwezig zijn. Verder zullen meeuwen en diverse soorten sterns ons deel zijn en ook de roofvogels en diverse soorten kleine 'pietjes' zullen zich niet onbetuigd laten. Het is een echte dag voor genietters die veel variatie biedt. Uiterlijk 16.00 uur verlaten wij het eiland en rijden we terug naar Bussum Zuid

Zaterdag 29 augustus, Harderbroek o.l.v. Poul Hulzink en Huub Casander.

Een ochtend op verschillende plekken bij de kijkschermen en -hutten het Harderbroek

Om vast te noteren:

Vrijdag 6 tot en met zondag 8 november: Najaarsweekend Kraanvogels Diepholz

De Kraanvogels zijn op dit moment bezig aan hun tocht naar zuidelijker streken. Diepholz ligt minder dan drie uur rijden van het Gooi. We gaan kijken bij het verzamelen bij de slaapplekken in het veenmoeras en het 's ochtends weer opstijgen van de vogels. Overdag gaan we vogels kijken in de omliggende gebieden. We verblijven in een natuurvriendenhuis.

Informatie en inschrijven volgen op de website en in komende edities van De Korhaan.

17 september: Bruno Ens (SOVON) over scholeksters en de Waddenzee en hun binnenlandse broedgebieden (zoals de Eempolders)

19 november na de ALV: Dick Jonkers vervolgt zijn verhaal over de zwaluwen.

Voorwaarden deelname excursies

Excursies

De in het programma aangekondigde excursies zijn, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, bedoeld voor leden en huisgenootleden van de Vogelwerkgroep. Aanmelding vooraf is niet nodig, tenzij dit expliciet is aangegeven. Het meenemen van introducties ter kennismaking met de activiteiten van de Vogelwerkgroep is alleen toegestaan nadat de coördinator van de subgroep Excursies hiervoor toestemming heeft gegeven. U wordt dringend verzocht geen kleine kinderen en geen honden mee te nemen.

Een excursie binnen ons werkgebied vertrekt vanaf de plaats c.q. het natuurgebied waar deze wordt gehouden. De juiste plaats staat in het programma vermeld.

Bij excursies buiten ons werkgebied wordt vertrokken vanaf NS-station Bussum Zuid (aan de zijde van het Bastion Hotel), tenzij anders vermeld. Er wordt gestreefd naar het gebruik van zo min mogelijk auto's. Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Het is gebruikelijk dat de autokosten met de eigenaar/berijder worden verrekend. Van deelnemers aan de excursie wordt verwacht dat zij vóór de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

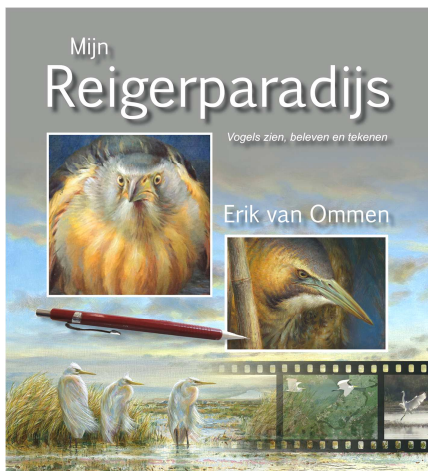
In principe gaan excursies altijd door. In sporadische gevallen (bijvoorbeeld als gevolg van extreme weersomstandigheden) vervalt een excursie of wordt deze doorgeschoven naar een andere datum. Wijzigingen op korte termijn worden (tot een dag voor de excursie) in het programma op onze website www.vwggooi.nl vermeld. Het programma op de website is leidend ten opzichte het programma in De Korhaan.

Weekends en excursies waarvoor betaald moet worden.

Indien betaald moet worden voor een excursie of voor een excursieweekend dienen de deelnamekosten altijd volledig te worden betaald. Bij de aankondiging wordt een datum genoemd waarvoor betaling dient te hebben plaatsgevonden. Deze deadline voor betaling is ongeveer tussen 6 en 8 weken voor het betreffende weekend of excursie. De volgende annuleringsregeling is van toepassing. Bij afmelding tot 4 weken voor het begin van een weekend of excursie waarvoor betaald moet worden, wordt 75% terugbetaald, bij 3 weken 50% en bij 2 weken 25% en bij 1 week 0%.

Mijn Reigerparadijs

Van Nederlands bekendste vogeltekenaar en schilder Erik van Ommen is weer een nieuw boek verschenen. Mijn Reigerparadijs bevat afdrucken van talloze tekeningen, etsen, olieverfschilderijen, aquarellen en lino'snedes van alle in Europa voorkomende reigers. De zoektocht naar reigers brengt

de natuurschilder naar rietvelden, moerassen, plassen, polders, het veen en de stad in heel Europa en in de overwinteringsgebieden. Twee jaar lang schilderde, tekende, etste en filmde de kunstenaar reigers in alle soorten en maten. Het resultaat is een sfeervol boek inclusief tips en trucs om ook zelf vogels te tekenen. Bijgevoegd zijn 15 zelfgemaakte videofilms, waarin hij aan het werk is, wat ook heel leuk en leerzaam is. De bijgevoegde teksten geven een inkijkje in het leven van de verschillende reigers, maar ook van de belevenissen van de kunstenaar zelf tijdens het tekenen en schilderen op locatie. Het leest als een beeldend dagboek met informatie over voedsel, trek en andere wetenswaardigheden. Op de website van de KNNV uitgeverij www.knnv.nl is een inkijkexemplaar beschikbaar.

Erik van Ommen (2015): Mijn Reigerparadijs. 23 x 21 cm. Gebonden. 112 pagina's, Full colour. ISBN: 978 9050 11 5308. KNNV Uitgeverij, Zeist. Prijs: € 34,95.

Rietje Veldkamp

NB. Er is voorintekening mogelijk met een korting van € 5 tot en met 15 mei 2015 (zie de website van de KNNV).

De favoriete vogelplek van Dirk Prop

Paul Keuning

Waar?

De Eempolders en daarbinnen het natuurreserveaat, waar de waterstand kunstmatig hoog gehouden wordt. Jan Roodhart van Natuurmonumenten heeft hier de natuur naar zijn hand gezet en daarmee fantastisch werk gedaan. Dit weidse, open landschap vind je zelfs in Friesland niet van deze afmetingen, nauwelijks verstoord door bomen kent het een grote biologische rijkdom en heeft bovendien een nostalgische waarde, omdat het zo oer-Hollands is.

Waarom daar?

Laatst moest ik aan een kennis uit Zuid-Afrika een stukje Nederland laten zien. Een bezoekje aan de Zaanse Schans, of een ritje naar Kinderdijk ligt dan voor de hand, maar ik heb hem meegenomen naar het natuurreserveaat in de Eempolder, waar we beiden genoten van de grote aantallen brandganzen. Dit is natuur in optima forma. Vogels in grote aantallen, hazen die op het laatste moment een sprintje trekken. Als je ergens kunt ervaren hoe natuur vroeger zijn gang kon gaan, dan is het wel hier. Weidevogels die in heel Nederland in de verdrukking komen, zie en hoor je hier volop. Prachtig toch, de balts van de grutto, de rondscherende tureluurs, de stuntende Kievieten en het getepiet van de scholeksters. Als je de telescoop erbij zou nemen, is het waarschijnlijk dat je op die slikgrondjes tussen steltlopers ook kemphanen ziet.

Ik ben geen soortenjager. Leuk natuurlijk om vorige week de zeearend hier in het veld te zien, of een slechtvalk en vandaag weer een sperwer. Voor mij is dit niet het belangrijkste. Ik houd vooral van de dynamiek in het landschap en de interactie tussen de soorten. Zo heb ik een onderzoek gedaan naar de samenhang tussen ganzen, zilverreigers en veldmuizen; dat boeit me in de natuur. In de Eempolders is dit allemaal te vinden, samen met de ruimte en bijna niet verstoord door mensen. Alleen tussen die duizenden vogels, dat vormt een mooi tegenwicht met de hectiek van mijn dagelijks leven. Ik werk bij een groot computerbedrijf.

Hoe vaak?

Minstens een keer per week ga ik hier wel naar toe op mijn fiets. Die parkeer ik op een afgelegen plekje en dan wandel ik over de lage zomerdijk tot bij de wielen. Ik let wel op dat ik niet in het voor vogels afgeschermd gebied ga. Zeker in het broedseizoen moet je daar niet komen. De omstandigheden zijn steeds wisselend. Weer of geen weer, ik laat me graag verrassen door wat er nu weer opduikt. In de kijker een paartje kraakend op vrijersvoeten? Prachtig toch, die gemarmerde veertjes.

Alleen of samen?

Inventarisaties, waar ik ook aan meedoe, dat doe je samen. Dat doe je voornamelijk op geluid. Heel leerzaam om daar beter in thuis te raken en het is ook nog goed te leren als je de tienerleeftijd allang gepasseerd bent. Door hierbij 's morgens in alle vroegte met een goede vogelkenner op pad te gaan, krijg je in feite privéles en raak je er steeds beter in thuis.

Maar mijn wandeling in de polder doe ik graag alleen. Ik heb wel meegedaan aan de Eempoldertellingen. Ik heb de polder toen beter leren kennen, maar vond het jammer dat er voornamelijk vanuit de auto waargenomen werd.

P.S.: De naam Dirk Prop kom je op de achterflap van De Korhaan verschillende keren tegen: als mede-coördinator van de Subgroep Avifauna en als webmaster van de website. Verder werkte en werkt hij mee aan recente vogelinventarisaties in ons gebied.